

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

Opgericht 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

HOOFDVERTEGENWOORDIGER IN NED.-INDIË:
Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang”

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

DIT BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER
VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIË

DEN HAAG
TELEF. 36777

„AU PARADIS” Firma WEBER & BARTELS

Salon de Coiffure pour Dames

TOUSSAINTKADE 2 bij de Prinsesstraat - Tramhalte lijnen 2 en 3

PERMANENT HAIRWAVING, systeem Nestle, New-York

Schoonheids- en Anti-zenuwmassage - Moderne Haarwerken - Haarverven systeem Henné - Manicure
Bediening door geroulin. Kappers - Man spricht Deutsch - On parle français - English spoken

HAAGSCHE ASSURANTIE COMP.
VOOR BRAND ENZ. VAN 1805
HOOFDKANTOOR:
BEZUIDENHOUT 1 — DEN HAAG
BRAND ■ BEDRIEF ■ INBRAAK

Instituut R. KUYPER

Amsterdam R. Vinkeleskade 61

Gecomb. mondel. en schriftelijke opleiding.

M.O. Staa huishoudkunde.

M.O. Staatsinrichting, alle acten Boekhouden (ook Staatspraktijkdiploma) Gemeente-administratie. Ook studiegelegenheid voor hen die geen examen wenschen te doen. Prospectus met examenresultaten, aanbevelingen en opgave van hoofdleiders en leeraren voor ieder vak, alsmede proefles op aanvraag kosteloos.
Mondelinge club- en privaatlessen in alle hoofdplaatsen.

Hoogere Burgerschool

5-jarige cursus

(met voorbereidingsklassen)

Instituut „Wullings” - Voorschoten

In verband met het Koninklijk Besl. van 13 November 1923 is de afdeeling H.B.S. in September 1924 na een gemeenschappelijke 1ste, 2de en 3de klasse gesplitst in TWEE AFDEELINGEN:

- a. Wis- en Natuurkundige afdeeling
- b. Litterair-Economische afdeeling

Kost- en Schoolgeld f 1800.— tot f 2000.—

Tot heden slaagden:

276 leerlingen voor EIND-EX. H. B. S. 5-jar. C. (Wis- en Natuurk. Afd.)

In Juli 1924 24 leerl. (van de 24) voor Eind-Ex. H. B. S. 5-j. curs. (Wis- en Nat. afd.)

In Juli 1925 21 leerl. (van de 23) voor Eind-Ex. H. B. S. 5-j. curs. (Wis- en Nat. afd.)

In Juli 1926 23 leerl. (van de 27) voor Eind-Ex. H. B. S. 5-j. curs. (Wis- en Nat. afd.)

In Juli 1926 7 leerl. (van de 8) voor Eind-Ex. H. B. S. 5-j. curs. (Litt.-Econ. afd.)

Bij de instelling van het School-Eindexamen werd het Instituut „WULLINGS” in 1921 aangewezen als een H. B. S. met 5-jarigen cursus overeenkomstig artikel 45-tredecies der Middelbaar-Onderwijswet.

VOORSCHOTEN, Juli 1926

De Directeur: H. WULLINGS

Vacantie-adres: Scheveningen, Gentschestraat 70.

Telefoon 53337.

Doeltreffende
reclame vereischt
grootte
publiciteit

GEVESTIGD

FOTOGRAFISCH ATELIER
H. THEOBALD

voorheen firma CHARLS en VAN ES & Co.

BATAVIA-SOERABAIJA.

LAAN VAN MEERDERVOORT 189A.

TELEPHOON 33770.

’S-GRAVENHAGE.

RADIO ONTVANG-INSTALLATIES

worden tegenwoordig in een zoo groote verscheidenheid en soorten aangeboden en gemaakt, dat het een leek vrijwel onmogelijk is te besluiten, welk toestel men zal kiezen. De door ons gefabriceerde toestellen voldoen aan zeer hooge eischen en wij geven een **onbeperkte garantie** op elk toestel wat constructiefouten betreft. Mocht U een toestel wenschen aan te schaffen laat U ons dit dan even weten, en wij zullen U **vrijblijvend** zonder eenige verplichting offerte maken alsmede demonstreeren.

FABRIEK EN LABORATORIUM VOOR RADIO TECHNISCH ONDERZOEK

Alexanderlaan 25 5801
Hilversum - Tel. Int. 1630
Directie: BONTEKOE IRVING

BREEKT MET DEN OUDEN SLEUR
VERWARMT MET

LW INTERIEUR

A. SCHRÖDER & CO.

GROENMARKT 25, 26, 28
'S-GRAVENHAGE

BEDDENMAGAZIJN

SLAAPKAMER- AMEUBLEMENTEN

massief eiken en
gelakt in kleur naar keuze

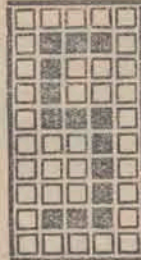
Fantasie- en Kinder-Meubelen

1e en 2e Etage Lift — Telefoon 16173

Ontbreekt het U aan gelegenheid onze Koloniën te bezoeken, neem dan een abonnement op het rijk geïllustreerde Maandblad

Nederlandsch-Indië Oud en Nieuw

Abonnementsprijs 20 Gulden per jaargang
Directie en Adm. Nobelstraat 20, Den Haag

Dagelijks 10 tot 12 en 2 tot 4 uur inschrijving voor de en de clubs ter opleiding tot

HANDELS-DAGSCHOOL PRIVE SECRETARESSE

Prospectus kosteloos, ook voor Steno, Typen, Talen, Boekhouden

Plaatsingbureau voor Leerlingen

SCHOEVEERS

Stadhoudersplein 3, DEN HAAG
Telefoon 52594

INHOUD: Ramp-Sumatra. — Surin. Brieven IV. — De P. C. Hooft. — De Javaan als loonarbeider. — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen: I. Uit de Europ. Pers. II. Uit de Ind. Pers. III. Uit de Chin. Pers. — Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Ingezonden. (I. Het Congres van Boedi Oetomo. II. Passagierslijsten van de K. W. I. Mail.) — Berichten der Afdelingen: I. Apeldoorn. II. Curaçao. — Mededeelingen: I. Van het Dag. Bestuur. II. Van de Redactie. III. Van het Inform.-Bur. — Mutatiestaat van 25 Aug. tot 1 Sept.

Ramp-Sumatra.

Erkentelijk voor de reeds ontvangen gelden, in totaal f 1527.—, blijft niettemin het Hoofdbestuur onzer Vereeniging zich gaarne aanbevelen houden voor meerdere bijdragen aan het Secretariaat, Heulstraat 17, Den Haag, per postwissel, giro (14574), persoonlijke afdracht, of op elke andere wijze.

Het Hoofdbestuur.

Surinaamsche Brieven.

IV.

Curaçao is een gelukkig land. Na de jaren van misère is dit eiland thans op zoo'n hoogte van welvaart gekomen, dat het niet alleen zich zelf kan bedruipen, doch een overschot heeft van enkele duizenden guldens. Het raffineeren van de petroleum van Venezuela — het land waarmee het tal van jaren overhoop heeft gelegen en dat zelfs de afbreking van onze diplomatieke betrekkingen kostte — heeft de kolonie thans gered. Haar haven is uitstekend en nog steeds worden groote sommen besteed om haar te verbeteren en te moderniseeren. Van welk een beteekenis die haven is, blijkt wel uit het aantal schepen dat in 1925 daar is binnengeloopen, nl. 3469 met een tonnemaat van ruim 19 miljoen, terwijl datzelfde jaar in Amsterdam ongeveer 3000 schepen binnenvielen met een tonnemaat van 18,6 miljoen. Onwillekeurig gaan de gedachten terug naar de lezing door een zeker spoorwegingenieur, een kleine 16 jaren geleden hier gehouden, welke als onderwerp had: „De beteekenis van Curaçao als Nederlandsche wereldhaven in West-Indië”, wat men toen als een utopie beschouwde.

Nu is Aruba aan de beurt, waarop niet de Bataafsche Petroleummaatschappij, maar een Engelsch-Nederlandsche Maatschappij, de Lago Oil en Transport Co. Ltd. is gevestigd. Het onbekende en vergeten benedenwindsche eiland zal dan eerlang ook op ieders lippen komen, nu het aan de vergetelheid wordt ontrukkt.

Ook in een ander opzicht is Curaçao vooruit op Suriname. Curaçao gaat haar politie en haar militaire macht hervormen. Garnizoen en burgerpolitie zullen worden samengesmolten tot één corps uit politietroepen. In Curaçao, nu een internationale plaats van beteekenis, is een uitstekend politietoezicht thans een dringende eisch geworden. Ook daar zullen de militairen — evenals in Suriname — jaren lang een lui leventje hebben geleid en een nutteloos bestaan, zoodat de plannen om den nieuw uitgezonden kapitein der troepen opdracht te geven een reorganisatieplan in te dienen, hartelijk moeten worden toegejuicht.

Zal men in Suriname ook zoo ver komen? Afgescheiden van de kosten — waarover later — is het hoogst gewenscht een einde te maken aan het onproductief bestaan van de troepenmacht in Suriname. Er had inbraak plaats in het kleedingmagazijn. De militaire sloep werd gestolen. De garni-

zoensbakkerij brandde af (slecht toezicht?). Waking van het Gouvernementshuis door de wachten was slecht en veroorzaakte een aangenaam incident voor den Gouverneur. Ties hadden meer plaats dan ooit te vore hapert dus iets aan de organisatie. De J met een ruggegraat, die wat meer ambitie dan leeg te loopen en eenige malen per wandeling door de stad te maken, waarna de om half elf is afgeloopen, willen niet onder moreel noch geestelijk. Huwen kunnen er een beperkt aantal, zoodat zij, die geen Surinaamse kleurlingmeisje als ega wenschen, dat lala Holland naar Oost-Indië moet gaan (waarvan groote bezwaren zijn verbonden uit het op van volksziekten, als filaria) zijn aangewezen een huishoudster, anders gezegd concubine. Dat lijdt een geestdoodend leven hier en ge deerde pogingen om hem buiten de kazerne spanning te bezorgen in een particuliere inrichting „het Militair Tehuis”, dat ook van Gouverneur wege wordt gesteund, zijn geen oplossing van vraagstuk. Gelukkig zijn de militairen met diening van de brandweer belast. Dat geest minste bezigheid, al is het niet veel. Uit de militairen werden en worden nog steeds krachtig recruteerd voor de politie. Doch het moet de op van Curaçao. Militaire posten buiten Paramaribo bestaan er niet, behalve de politiepost Lawa op het terrein van de Compagnie des d'or. Militairen doen die politiediensten. De organisatie der militaire macht is al dikwijls onderwerp van bespreking geweest. Een tiental geleden bij de behandeling van de Koloniale houdelijke begrooting van Suriname voor 1926 het de heer Knobel die hierop de aandacht vestigde in de vergadering van 1 Maart. Genoemd Knobel zeide o.m.: „Ik wilde vragen waarom het „korps niet kan gevormd worden uit den „waarna het met eenige Europeesche krachten „kunnen worden uitgebreid. De ongeveer 100 militairen zijn voor de verdediging natuurlijk „waard. Behoorlijke arbeid is niet voor hen „nutteloos bestaan, het ledig loopen, het „leven maakt den militair slap, ondanks het „tair tehuis en eenigen productieven arbeid „hij niet. Een kapitein heeft thans zeggings „over een hospitaal van 6 à 800 menschen „staf van geneesheeren en verpleegsters, „slechts de chef en drie geneesheeren in „dienst zijn met één apotheker. De andere „allen civiel-personen. Een troepencommandant „heeft natuurlijk geen verstand van hospitaal „Bovendien wisselt hij alle drie jaren. Men zou „commissaris van politie kunnen maken en „een belangrijke verbetering tot stand kunnen „gen. Dat het militaire deel van het hospitaal „klein is, wordt nader aangetoond door een „snede uit de Nota van Wijzigingen der Koloniale „begrooting, blz. 37—21, Lijst. 5: „De kosten „verpleging van burger personen in de „ziekeninrichtingen verhouden zich tot die „ten laste van den militair geneeskundigen „moeten worden gebracht, ongeveer als 16 „Het onderwerp is, zooals parlementair gebruikelijk, ge„kirt”.

Op de Staatsbegrooting voor dit jaar is voornamelijk uitgetrokken een som van f 445.000 niet voor de politie in 1927 f 360.000, te zamen voor de corpsen ruim 8 ton! Voor het half miljoen die troepen aan het moederland kost, heeft 1 kapitein (die titulair majoor is), 3 officieren (waarvan er één voor de kolonie als districtcommissaris werkt en één adjudant van den gouverneur), voorts 28 sergeanten en brigadiers en 16 soldaten. Door de bank komt elke militair korps f 2200 te staan! Een bedrag dat nuttiger kon worden besteed. Uit de 2½ ton voor traktementen soldijen wordt alleen circa een ton aan 1 korps en zijn officieren en onderofficieren betaald. En de troep is nog zoo klein, dat er niet

PIERRE J. MOOIJMAN

1e KLAS DAMES- EN HEERENKLEERMAKERIJ NAAR MAAT
FRANKLINSTRAAT 141 - DEN HAAG

Coupe Minister London. Pasvorm gegarandeerd. Specialiteit in het veranderen van niet-passende Dames- en Heerenkleeding. Vakkundig chemisch Reinigen, Keeren, Repareeren en Opperseren van alle voorkomende kleeding. Ontvangen een pracht Collectie Engelsche en Schotsche Stoffen waarvan de stalen op aanvraag te bekomen. Betalingsconditiën volgens overeenkomst. 5214

TELEPHOON 30955 EVEN OPBELLEN!!!

Mevr. JOH. VAN DER WISSE

BERKENBOSCHBLOKSTRAAT
DEN HAAG

LEERARES PIANO- EN
ENSEMBLESPEL

SPREEKUR VAN 1.30 TOT 2.30

ANNO 1674

MAATSCHAPPY TOT EXPLOITATIE VAN DE

STOOMWASSCHERY

BYVOET ZON

BLOEMENDAAL

TEL. 22016. TEL. 22016.

5092

en een 40 man overblijven om des morgens uit te trekken. De rest wordt voor andere bezigheden ge-employeerd. Aangezien de troepen tot de Indische landmacht behooren, genieten zij Oost-Indische inkomsten. Vergelijken met de Surinaamsche ambtenaren is dit onbillijk. Een soldaat of korporaal verdient meer dan een goed gesitueerde klerk. De officieren zelf erkennen niet voldoende werk te hebben. En de Staat heeft toch recht een zekere hoeveelheid arbeid te eischen voor het betaalde loon. Het is hier niet naar waarde genoten.

Nu ziet men den zonderlingen toestand, dat een kwartiermeester van het garnizoen, wiens betrekking vrijwel overbodig is, in staat is om een tweemaal de betrekking, met alweer een flinke toelage er bij, die van administrateur van het militair hospitaal, waarvoor een vol man noodig is, erbij waar te nemen. De Nieuwe Rotterdamse Courant haalde het geval aan in zijn nummer van 28 December 1925 en in de Surinaamsche bladen is er genoeg commentaar op geleverd.

De betrekking van kwartiermeester vóór dat hij met die andere betrekking werd begunstigd (niet belast), dan niet al die jaren overbodig geweest? En toch in empoel gehouden? Zoo zijn er meer betrekkingen in de geheimzinnige troepenmacht, die niet meer werden aangevuld, toen de titularissen vertrokken. Maar jaren lang werden zij aangehouden en betaald, ten koste der Nederlandsche belastingbetalers. Wie is daarvoor verantwoordelijk? De organisatie is ook in Suriname dringend noodig, evenals in Curaçao, dat de koe bij de horens heeft gepakt. Dan zal er in Suriname ook nuttiger arbeid worden verricht door een garnizoenscommandant, die nu als onbezoldigd adviseur van den gouverneur ook in koloniale zaken optreedt. De commissaris-inspecteur, die thans als Administrateur van Financiën is benoemd, heeft een zware taak voor zich. Op verzet zal hij natuurlijk stuiten. Hij acht zich zelf onmisbaar, doch dat het veld delijk moet worden omgeploegd, heeft de Nederlandsche Regeering thans begrepen. Is dat misschien een reden dat Gouverneur van Heemstra, die pas een jaar geleden van verlof terugkwam, zich weer voor 3 maanden naar Nederland heeft gegeven met verlof voor dienstangelegenheden op zijn kosten? Of waren er moeilijkheden met de Surinaamsche Bauxietmaatschappij gerezen?

De P. C. Hooft.

De directie der Stoomvaart Maatschappij „Nederland” was zoo vriendelijk eenige uitnodigingskaarten voor een bezoek aan haar nieuwste schip aan ons dagelijksch bestuur te zenden.

Onze ondervoorzitter gaf gaarne gevolg aan deze uitnodiging en bezocht Donderdagmiddag het nieuwste, tevens grootste schip dezer Amsterdamsche Maatschappij.

Reeds het aan boord gaan deed begrijpen, hoe groot de P. C. Hooft is, waar men langs de hooge trap het eerste klasse binnenste bereikte en daar een ruimte met mozaïkvloer betrad, waardoor men het begrip op een schip te zijn verloor, ware het niet, dat de Javaantjes, hier en verder het geheele schip door opgesteld, onze herinnering aan vroeger varen deden herleven.

De versiering, het comfort, de ruimte in de zalen, de hangen en hulten, zoowel voor de eerste, tweede als derde klasse, deden ons zien, dat men nog steeds zoekt bij de Maatschappij „Nederland”, om de schepen gerieflijker en gezelliger te maken, maar ook, dat men daarin telkens weder beter slaagt.

De zalen met hare indirecte verlichting, de prettige meubels, de mooie gobelins, de kunstzinnige schilderijen, het gesneden houtwerk, evenals de betimmeringen in de fijnste en fraaiste houtsoorten, waarbij men ook het nieuwste, de schooneering,

niet vergat, moeten de passagiers, die voor korter of langer tijd het Europeesche gedeelte van Nederland voor het Tropische verwisselen, wel spoedig over de minder aangename gedachte heenbrengen, dat zij familie en vrienden vaarwel moesten zeggen. Spoedig zullen zij zich, zelfs de meesten, beter dan thuis gevoelen.

Zulks temeer, waar de voorkomendheid van kapitein en zijn staf bijna spreekwoordelijk zijn. Mocht een passagier niettegenstaande dit alles toch nog eens een bui van zwartgalligheid hebben, dan raden wij hem een praatje aan in diens vrijen tijd met den administrateur. Uit ervaring weten wij, hoe spoedig hij die stemming weet te doen veranderen.

Voor rustbehoevende repatrieerenden zijn het kinderdek en de kinderkamer, waar de 3 tot 12-jarigen moeten vertoeven, van groot belang, die hen behoeden voor al te rumoerige erupties van kinderlijke vrolijkheid, terwijl een gedeelte van het promenadedek eveneens voor de jeugd verboden terrein is.

De directie der Stoomvaart-Maatschappij „Nederland” heeft onze Vereeniging tot bijzonderen dank verplicht door het plaatsen in keurige houten omlijstingen van opwekkingen tot toetreding als lid van Oost en West, op duidelijk zichtbare plaatsen.

Wij wenschen de Maatschappij veel geluk met het verwerven van deze aanwinst harer vloot en hopen, dat de P. C. Hooft lang en voorspoedig onder de vlag van de „Nederland” moge varen.

De Javaan als loonarbeider.

In het 26 Juni-Nr. van het „Alg. Landb. Weekblad voor Ned.-Indië”, troffen wij een artikel aan van den heer C. M. Hamaker, die daarin op zeer sympathieke wijze de goede eigenschappen van den Javaan naar voren brengt. We veroorloven ons zijne uiteenzettingen in haar geheel over te nemen, vertrouwend dat velen onzer lezers met instemming er kennis van zullen nemen. De schrijver is, blijkens het Indisch adresboek hoofdadministrateur der onderneming Kiara Pajoeng te Tjiandjoer, als hoedanig aan zijne beschouwingen ongetwijfeld groote waarde kan worden toegekend.

De heer Hamaker dan zegt: „De Javaansche koelie is een mensch als elk ander. Hij zoekt wat hem bekoort en hij mijdt zooveel mogelijk, wat hem mishaaft.

Daar hij Javaan is, heeft hij als meest kenmerkende karaktereigenschappen medegekegen *redelijkheid, verdraagzaamheid en gulheid.*

De overbevolking van Java en zijn industriele ontwikkeling op Westerschen economischen grondslag, en daarmede ook de Javaan, die anders door landbouw in zijn levensonderhoud voorziet, zijn alle nog zeer jong, dateeren van de laatste halve eeuw.

Het Javaansche volkskarakter, zooals het door de eeuwen heen tot ons gekomen is, is ontstaan in en door de natuur en gevormd door den landbouw. Het zijn zijne ervaringen als landbouwer in tropisch klimaat, die bij den Javaan het karakter vormen.

De natuur, die hem beloofde, dan wel strafte, naar mate hij met hare eeuwige onveranderlijke wetten rekening hield, dan wel ze veronachtzaamde, leerde hem medelijdsheid. Zijn onmacht tegenover het klimaat en de krachten der natuur en de rampen, die zij over hem bracht, leerden hem verdraagzaamheid. De ongekendheid van zijn bezit, afhankelijk immers veelal van de luimen der natuur en van die zijner regeerders en hoofden, zijn onbekendheid nog met de macht van het geld, deden hem de materie minder hoog waardeeren en maakten hem gul.

Zoo werden redelijkheid, verdraagzaamheid en gulheid de eigenschappen, die men in de eerste plaats noemen moet als men spreekt over het Javaansche volkskarakter.

Verder is er een sterk ontwikkeld zelfrespect; het gevoel van eigenwaarde van den man, die vrij zijn eigen grond bebouwd en zich door dien arbeid in het leven hield. Dan zijn er natuurlijk de opposities van de genoemde eigenschappen, nl. sterke afkeer van

M.V.Z.

MELKINRICHTING DER VEREENIGDE - ZUIVELBEREIDERS -

Badhuiskade 5 Scheveningen

levert U

tegen concurrerende prijs prima kwaliteit Melk en Zuivelproducten. Probeert U eens onze Prima Roomboter, de kwaliteit zal U bevallen!

Deze artikelen dagelijks versch aan huis bezorgd.

5172

N.V. CEMSTO

DAGELIJKSCH SCHOONHOUDEN VAN GEBOUWEN

AMSTERDAM
TEL. 27191-23651
HAARLEM
11363
DEN HAAG
72286

DELFT - ROTTERDAM
1020 30162

WJ LEVEREN
VLUG
EN
DAARBY
GOED WERK

Schoonmaak

VAKKUNDIG EN NET PERSONEEL DOELTREFFEND CONTROLE-SYSTEEM

VRAAGT INLICHTINGEN OF PRUISOFGAVE VOOR ALLE SCHOONMAAK- OF AANVERWANTE WERKZAAMHEDEN

GLAZENWASSCHERY

FABRIEK VAN ROLLUIKEN, ZONNESCHERMEN, JALOEZIEËN

5300

VERSCHENEN:

5225

DOOR DE LUCHT NAAR INDIË

door

A. N. J. THOMASSEN A THUËSSINK V. D. HOOP

met 112 illustraties op kunstafdrukpapier naar foto's, tijdens den tocht genomen en talrijke routekaartjes.

PRIJS: ingenaaid f 5.25; in Prachtband f 6.90

Zendt per omgaande uwe bestelling aan

N.V. KONINKL. NEDERL. BOEK- EN KUNSTHANDEL
VOORHEEN M. M. COUVÉE

Laan v. Meerderv. 35 - DEN HAAG - Telefoon 35752

Filiaalen:

Klimophof 14, Tel. 35563 Theresiastr. 108a, Tel. 72444

M. B. VAN MOORSEL & C.

KERKPLEIN 11.12 DEN HAAG

Speciaal adres voor het voordelig installeren van Woningen

Ruime keuze in:

BEDDEN - MEUBELEN
TAPIJTEN tegen uiterst billijke prijzen

GEVESTIGD SEDERT 1887

5145

WONINGBUREAU „DE CONCURRENT”

Thomsonlaan 52 - Den Haag - Telefoon 36776

Sterk concurrerende voorwaarden voor het: Koopen en Verkoopen van Huizen, Huren en Verhuren van Huizen, Etages en Appartemen., gem. en/of ongem.

J. H. M. OHL, Gep. Kapt. O. I. L.

WEEFSCHOOL „SMEDA”

MARGARETHA VERWEIJ

AMSTERDAM DEN HAAG BLARICUM

Handweefwerk Egyptisch vlechten
Raffia werk

LESSEN EN CURSUSSEN

Zelfs de fijnste

KENNER

van

MUZIEK

is opgetogen over de Muzikale weergave der

ALTENA

Radio toestellen.

Kantoor: „ALTENA RADIO FABRIEK”,

Santhorstlaan 9, Wassenaar.

TELEFOON No. 6. 5295

De kl. Opvoedingstehuizen

te Amersfoort en Noordwijkerhout, zijn bestemd voor kinderen uit intellectuele kringen, die buiten de ouderlijke zorgen moeten worden opgevoed. Huiselijk beschaafd milieu, groote eenvoud, gezonde huizen, goede voeding, zorgvuldige behandeling. Inlichtingen te bekomen bij

HET BESTUUR:

- C. M. v. DISSEL, Presidente, Kinderhuis „t Hoogt” Noordwijkerhout.
- M. KAARS SYPESTEYN, Secretaresse,
- H. A. G. ELINK SCHURMAN, Penningm.-Accountant, Keizersgracht 574, A'dam.
- Mr. F. A. G. v. WALSEM.
- J. C. HIETINK, Ged. Stud. Comm. O. en W. Correspondente voor Indië:
- Mevr. F. v. HOUWINGE-BLAAUW, p.a. Agentschap B. P. M. Semarang.

533A

**N.V. STOOMWASCH-
EN STRIJKINRICHTING**

voorheen 6165

H. A. v. STARRENBURG

OPGERICHT 1875

Fahrenheitstraat 168

TELEFOON 31791

'S-GRAVENHAGE

VERSCHENEN:

NOTO SOEROTO NIEUWE FLUISTERINGEN

(IN RHYTHMISCH PROZA)

MET PORTRET VAN DEN DICHTER

BANDVERSIERING VAN IR. G. FRIEDHOFF, ARCH.

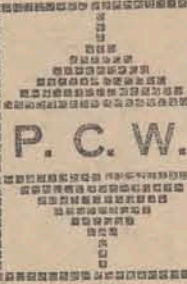
Gedrukt op Oud-Hollandsch papier en genummerd van 1-500.

Alleen gebonden verkrijgbaar.

Prijs f 3.50.

Reeds bij het verschijnen als bijdragen in *Oedaya* schreef *Het Vaderland*: — „die zich in vorm en wezen volkomen harmonisch aansluiten bij de vroeger door Noto Soeroto gepubliceerde Fluisteringen van den Avondwind, en deze dikwijls nog overtreffen in innigheid van toon, rijpheid van klank en diepte van zuiver gevoel.” —

Uitgave v. d. N. V. „ADI-POESTAKA”, Den Haag

Het wegvraagstuk is een economisch vraagstuk van de allereerste orde, dat de belangen raakt van Handel, Industrie, Landbouw en andere voornaamste bronnen van onze volkswelvaart. Verbetering van ons wegnnet is daarom een nationaal belang. Helpt mede dat de wegen verbeterd worden. Het duldt geen uitstel!

„P. C. W.” PROPAGANDA-COMITE VOOR WEGENVERBETERING
Prinsengracht 579 Amsterdam - Telefoon 31577 Postgiro 9996

alles en allen, die onredelijkheid en ongeduldig of gierig zijn en uiterste gevoeligheid voor de verletting van het persoonlijk waardigheidsgevoel.

Er is nog veel meer en veel meer goeds, doch het volkskarakter is niet het hoofddoel van ons schrijven en wij willen slechts noemen, hetgeen wij voor ons verder betoog nodig hebben.

Genoemd moet nog enkel worden de ijver bij het werk. Aangezien wij weten, dat de luiheid van den Javanen voor de meeste werkgevers een axioma is geworden en zouden moeten vreezen, dat men dit geschrift als onzinnig ter zijde legde, indien wij zoo maar zonder meer zijn ijver zouden noemen, zoo willen wij liever spreken van: Ijver bij het werk, zoolang hij zeker weet de vruchten van dien ijver te zullen plukken en zoolang hij niet door een der talrijke endemische ziekten of door ondervoeding buiten staat is zich ten volle aan zijn werk te geven.

Een ieder, die zich de moeite wil geven ze te ontdekken, kan ze terugvinden ook bij de loonarbeiders in fabrieken, ook in de steden, ook bij het tweede geslacht van die loonarbeiders-Javanen, waarmee wij thans te maken hebben.

Als eigenaardigheden van den koelie moeten wij die noemen, welke voortspuit uit zijn animistisch geloof. Mohammedaan in naam en op zijn zondags, is hij in werkelijkheid animist en zijn gedachten en daden worden beheerscht en bestuurd door de goden uit een geestenwereld, waarvan de Europeaan geen flauw benul heeft.

Het animisme houdt geen stand tegenover een Hollandschen schoolmeester, wiens invloed wordt doorwerkt in de door hem opgeleide onderwijzers der 2de klasse scholen; en ook de omgang met den Europeaan, die straffeloos alle geesten negeert en trotseert, doet hun prestige dalen.

Toch is het animisme van den koelie nog een factor, waarmee de werkgever rekening moet houden, daar het veelal de eenige verklaring geeft van onbegrijpelijke en in zijn oog verkeerde handelingen.

Het volkskarakter is denkkelijk in staat van wijziging onder den invloed van de met snel tempo voortgeschreden evolutie der laatste halve eeuw en speciaal der laatste 25 jaar.

De ontwakning van het Oosten, de verdubbeling van het zielental, de groote vermeerdering der inrichtingen van onderwijs en de verdubbeling van het aantal Europeanen en der Europeesche industrie in dien tijd kunnen niet zonder invloed gebleven zijn.

Toch kan het volkskarakter in zijn wezen nog niet gewijzigd zijn en moet hij, die met den Javanen te maken heeft en dat goed wil doen, met de bovengenoemde eigenaardigheden rekening houden.

Zeer opvallend en in buitengewone mate zijn in dien tijd veranderd de levensstandaard van den koelie en zijn kosten van levensonderhoud.

Voor vijftig jaren had hij en zijn gezin bijna geene andere kleederen nodig dan de eigen gemaakte. De koelere bergstreken waren nog niet of weinig bewoond. Zijn huisraad en huishoudelijke artikelen waren van bamboe en andere huiscultuurboomen. Hij had geene behoefte aan verplaatsing, zijne kampoeng en de plaats waar hij werkte vormden zijn wereld.

Men vergelijkte daarmee den koelie van heden, die goed gekleed wil gaan, zoodra hij niet werkt; wiens huisje vol is van de goedkope producten der Europeesche industrie, die sigaretten en den bioscoop op prijs is gaan stellen en de snelle middelen van vervoer. Wiens kinderen de desaschool moeten bezoeken en die zelf veelal lezen en schrijven kan of anders het tracht te leeren.

Het schijnt voldoende deze dingen te noemen om te doen inzien hoe ontzaglijk zijn levensstandaard is gestegen. Natuurlijk volgde daaruit een sterke stijging der kosten van zuiver levensonderhoud, want vele der genoemde nieuwigheden zijn tot bepaalde behoeften geworden. Men zal zich zeker niet aan overdrijving schuldig maken, als men aanneemt, dat de evolutie, enkel al de laatste 25 jaren, de kosten van levensonderhoud van den Javaanschen koelie minstens verdubbeld heeft.

Overigens bracht diezelfde evolutie ons een koelie, die tengevolge der toegenomen behoeften meer geneigd is dan vroeger tot loonarbeid en tot het goed en flink verrichten daarvan. Een man, die minder slaafs zijn leven en doen besturen laat door geesten en spoken en daardoor als werkmans beter bruikbaar werd. Een man ook, die leerde zich meer te doen gelden tegenover zijn medemenschen en aan zijn gevoelens en gedachten tegenover zijn werkgever meer uiting te geven en die ook daardoor aan innerlijke waarde won. Een

man tenslotte, die met den Europeaan en methoden meer vertrouwd geraakte en, door zich hem aan te passen, meer waarde voor hem kreeg.

Van Week tot Week.

Dinsdag 24 tot Maandag 30 Augustus.

Voor de slachtoffers der aardbeving ter Sumatra Westkust. De Collecte-Commissie van het Roode Kruis te 's-Gravenhage deelt nader mede dat de opbrengst der geldverzameling op 14 f 28.603,47 bedraagt.

Bij den Penningmeester van het Rotterdamme Comité is tot heden een bedrag van f 15.455,60 gekomen.

Het Centraal Haagsche Comité heeft den steden liefdadigheidsavond vastgesteld op 9 October.

De directie van het hotel-restaurant De Steden, Buitenhof, die, zooals gemeld is, behalve haar groote feestzalen ter beschikking van het comité heeft gesteld, zal een gedeelte van de opbrengst der consumptie — die tegen de gewone prijzen wordt verstrekt — aan het comité afstaan.

De kunstschilder J. L. Eland heeft een reeks schilderstukken, voorstellende een zonsondergang aan het Tobameer, beschikbaar gesteld, waarvan de baten bestemd zijn voor de slachtofferschilderij zal waarschijnlijk verloot worden op den noemden liefdadigheidsavond.

Van de Nieuw-Guinea-Expeditie. Bandoeng, 25 (Aneta). Blijkens een telegram aan het legerbestuur uit Nieuw-Guinea hebben een der Papoea's een transport levensmiddelen met zich beschoten. Onzerzijds werd een Dajak lichtwond. De verliezen der Papoea's zijn onbekend.

De Gouverneur-Generaal verlaat Buitenzorg. seint d.d. Buitenzorg, 25 Augustus. De landvoogd is met zijn echtgenoot in een vierspan met rijtuigen naar het station gereden, waar een pagnie was opgesteld. De landvoogd nam afscheid van de autoriteiten en ambtenaren aldaar. werden koorlieders toegezongen, waarna de landvoogd naar Batavia vertrok. Willy Mullens rijdende plechtigheid.

Generaal-Majoor Mazee, Batavia, 25 Aug. (Aneta). den Generaal-Majoor-titulair G. W. Mazee, tair-commandant van Atjeh en Onderhooringschef is op zijn verzoek eervol ontslag uit den dienst verleend.

Luit.-Kolonel J. H. F. Gelpke. De Luit.-Kolonel der fanterie van het O.-I. leger J. H. F. Gelpke zal op 3en September den dienst met pensioen verlaten.

Begravenis Luitenant Molenaar. Kota Radja, 24 (Aneta). Onder enorme belangstelling heeft de begrafenis van wijlen den eerste-luitenant der fanterie W. A. M. Molenaar, den 12den Augustus bij het innen van belastingen ter Westkust van Atjeh gesneuveld, plaats gehad. Er was een groot aantal bloemen.

De luitenant-kolonel der infanterie H. A. newitz hield een roerende toespraak. Het felijk overschot van Molenaar werd naast hem van zijn vader begraven.

Kapitein W. de Vries Reilingh † Te Nijmegen is de liden de heer W. de Vries Reilingh, gep. Kapitein van het O. I. leger.

Een ontslag uit 's Lands dienst. Batavia, 27 Augustus (Aneta). Hoofdingenieur J. W. L. H. Meerhoff van den havendienst te Tandjong-Priene uit zijn betrekking ontslagen. Nader zal worden beslist, of het ontslag eervol zal zijn.

Luit.-Kolonel F. G. J. Bosschart †. Te Biebrich Rijn is overleden de heer F. G. J. Bosschart, Luit.-Kolonel, ridder der Militaire Willemsorde.

Achterlijke gevangenislostanden. Men denke eens er in Nederland zou gebeuren, als iemand tot vijf maanden is veroordeeld, acht maanden gevangens werd gehouden! Dit overkomt in ieder jaar aan honderden menschen. Men moet aan het opzien, dat in Nederland gewekt worden, indien gestraften zoo lang vergeten werden, dat zij enkele jaren meer straf ondergaan, waartoe zij werden veroordeeld. Welnu, dit

1) De hiervolgende Aneta-telegrammen zijn ontleend aan de „Vaderland”.

MAX POOL

POSTZEGELHANDEL

KORTE POTEN 25 — DEN HAAG

TELEFOON 16722

INKOOP — VERKOOP

POSTZEGELVEILINGEN

APOTHEEK EN DROGISTERIJ „DE GOUDEN VIJZEL”

A. P. A. HOBDEL-MOLL SCHNITZLER, APOTHEKER
VAN BOETZELAERLAAN 130 - TELEFOON 51971
'S-GRAVENHAGE

Allopathische en Homoeopathische Geneesmidd. Urine-Onderzoek

in Indië voor te komen en Mr. van Helsdingen heeft in den Volksraad dat feit uit officieele bescheiden opgediept. Hij heeft het gevonden in de slaten van schadevergoedingen, die jaarlijks worden overgelegd. (Uit een particuliere correspondentie in de *Nive Rott. Cour.* van 27 Aug., Avondbl. A).

Vluchten in het luchtpost-transport. De luchtpostverbinding Marseille—Nederland wordt: met 1 Sept. a.s. opgeheven. De Nederlandsche correspondentie voor Indië zal daardoor echter geen vertraging ondergaan. De Donderdags met den luchtdienst Amsterdam—Parijs verzonden brievenmalen voor Ned-Indië kunnen van Parijs naar Marseille worden vervoerd met den trein, die te 4 uur n.m. van Parijs vertrekt, aankomst te Marseille Vrijdagmorgen 4.50, zoodat aansluiting wordt verkregen op het stoomschip, dat denzelfden morgen van Marseille afvaart.

Wat de uit Ned-Indië onvangen correspondentie betreft, is vervoer van Marseille uit per vliegtuig niet verzekerd, zoolang geen dagelijksche vliegdiens plaats heeft.

Een nadere bekendmaking vermeldt, dat — eveneens met ingang van 1 Sept. a.s. — de 1e luchtdienst op Parijs wordt opgeheven. Dientengevolge vervalt de gelegenheid om des Donderdags om de 14 dagen brieven en briefkaarten voor Ned-Indië per vliegtuig tot Parijs en verder per trein te verzenden in aansluiting op het des Vrijdags om de 14 dagen van Marseille afvarende stoomschip van den Rotterdammer Lloyd.

De tijdstippen van vertrek en aankomst van den tweeden luchtdienst op Engeland worden van genoemde datum af één uur vervroegd (vertrek van Amsterdam Schiphol 3.— n.m., van Rotterdam Waalhaven 3.45 n.m., aankomst te Londen Croydon 6.20 n.m.).

Malam te Koeta Radja. Van 31 Augustus tot 6 September wordt te Koeta Radja (Atjeh) een Pasar Malam gehouden, waaraan verbonden een tentoonstelling van vee, landbouwproducten, Inlandsche en Europeesche nijverheid (ook kunstnijverheid).

Indonesische Vereeniging. Semarang, 28 Augustus (Aneta). De Locomotief oefent allerscherpst kritiek uit op de Indonesische Vereeniging en beveelt bij de Regeering aan tegen deze vereeniging dezelfde gedragslijn als tegen de communisten te volgen.

(We vermoeden, dat bedoelde kritiek wel betrekking zal hebben op den inhoud van „Indonesia Merdeka”, het in de Nederlandsche taal gestelde orgaan der Indonesische Vereeniging hier te lande).

Nederlandsche Jaarbeurs. Van 6 tot en met 16 September a.s. wordt te Utrecht de vijftiende Nederlandsche Jaarbeurs gehouden.

Luit.-Kolonel der artillerie C. D. Lagerwerff. Batavia, 28 Aug. (Aneta). Luit.-Kolonel der artillerie C. D. Lagerwerff is bevorderd tot Kolonel.

Java-Instituut. Van 23 tot en met 26 September a.s. wordt te Soerabaja een congres gehouden van het Java-Instituut. Het voorloopig programma, gepubliceerd als Bijlage van het Juni-Nr. van „Djawa”, bevat nadere bijzonderheden.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvuil.

Gemengd Metaalwerk.

Onder dezen titel schreef Prof. J. A. Loebèr in „*Elle's Geïllustreerd Maandschrift*” een drietal artikelen (in de Afl. van Juli en Dec. 1925 en Maart 1926) over „Indonesisch Smeedwerk” (pamor), „Asiatisch Smeedwerk” en „Gemengd Smeedwerk in Europa”, waarop nieuw blijkt, dat hij niet alleen expert is op het gebied van het pamor, maar zijn bewonderende onderzoekingen heeft laten gaan over de Indonesische kunstnijverheid in het algemeen, met hare onnoemlijke vele vertakkingen, waartoe ook de wapensmeedkunst behoort.

Prof. F. Snelleman, oud-directeur van het Rotterdammer Museum van Volkenkunde, die in „*De Indische Kunst*” van Juni j.l. op deze artikelen de aandacht vestigt, zegt terecht:

„Indische schoonheid is bijna steeds mysterie”, schrijft prof. Loebèr. En dit mysterie blijft, ook na de verklaring van de werkmanier... want het is niet de schoonheid der Indische natuur, het is

de schoonheid van het weefsel, het blanke wapen, de versierde bamboe of doek, enz. die hij bedoelt. Uitgeplozen heeft hij al deze dingen; hoeveel jaren reeds; Zonder nadeel voor de schoonheid; die blijft, evenals het mysterie. Maar de meesten zien haar niet.”

Hoe zuiver de schrijver van bovengenoemde artikelen die schoonheid ziet en voelde — ofschoon hij nooit in Indië geweest is — spreekt o.a. uit de volgende beschrijving:

„Men kent de Indische krissen, het lemmet met pamorwerk versierd, met houten gevest en dito scheede. In tegenstelling met onze Europeesche wapens is de laatste van hout, evenals het gevest, tenminste bij de wapens van minderen rang. Bij de praalwapens, door vorsten en rijke edelen gebruikt, is de greep dikwijls van ivoor of van gemengd goud met kleurige steenen vermooid, de scheede van min of meer edel metaal, uitvoerig geciseleerd, van drijf- of gietwerk voorzien. De kris, door den man uit het volk gebruikt, is veel en veel eenvoudiger. Weliswaar is de scheede van hout, doch wat voor hout! Geelbruin hout, hier en daar donkerbruin doortruimd met grillig beweeg van lijnen en vlekken¹⁾. Houtschakeeringen, die geen meubelmaker in Europa ooit gezien heeft, artistiek van werking, heel anders dan de meer regelmatig gevlamde houtsoorten uit Midden- en Zuid-Amerika.

Het huis, het bovenstuk van de scheede, afzonderlijk gemaakt, breed van doen, opdat de kris tusschen den gordel geschoven kan worden en hier hangen blijft. Dat bovenstuk, soms symmetrisch niervormig, soms weelderig, haast uitbundig van doen. Het ontplooit zich naar beide zijden, kruilt aan de kortere zijde om, buigt aan de andere feestelijk in een golvende punt uit²⁾. Schoonheid, ook hier in het dagelijksche van het leven!

In het pamorwerk van het lemmet diezelfde „*Abstu-fung*”, zonder dat het mooie verloren gaat.

De pronkkris, blank glanzend met gepolijst oppervlak, met pamorwerk, helder verschijnend op het zwart gebeitst metaal, het patroon in haast zilveren lijnspeelingen mysterieus doende op het diepe, zwarte vlak.

Simpeler, o, veel simpeler het lemmet van den gewonen kris! Het is bijna grof, doet eerst denken aan onafgewerkt metaal en dat is het ook! Het is ongerept gebleven, alsof de kris zóó van het aanbeeld gekomen is. De mengeling der metaaldeelen is nog zichtbaar in de lange lijnen, die zich soms als houtschakeeringen verwarren en vermengen, en daarneven weer als lange lijnen ongerept doorloopen. En indien de kris gegolfd is, in vlammen vorm, loopen die lijnen gedwee mee met de werving, met de plooiing van het metaal.

Soms ziet zo'n lemmet er uit als een stuk metaal, dat jarenlang onder aarde verroest is en weer gezuiverd van dien roest. Het krisvlak schilfert als rotsachtig steen en met veel moeite ontdekt men iets als regelmaat, dat langzamerhand een pamorpatroon wordt.

Als tegenstelling tegen al dit „*Ungewisse*” de scherp gepreciseerde klingvorm. Het begin van den kris met soms getanden doorn, scherp afgelijnd, is met recht het uitgangspunt, vanwaar het gegolfd metaal zich uitspreidt. Het *gadja-motief*, uitgehakt en gevild met wat reliëf-deuken in het gloeiende metaal gehamerd, is steeds een kostelijk detail en juist deze artistieke details leeren ons, dat ook dit schijnbaar grove lemmet een *thing of beauty* zijn kan.

Indische schoonheid is bijna steeds mysterie, iets, dat men eerst langzamerhand met toewijding en vereering leert kennen, iets dat men jarenlang in musea voorbij gaat en dat zich als een bloemenheerlijkheid ontvouwt, als men het dagelijks bij zich heeft. In al die Indische dingen schuilt sprookjespracht, die men jarenlang niet ziet en die plotseling zich onvouwen kan.

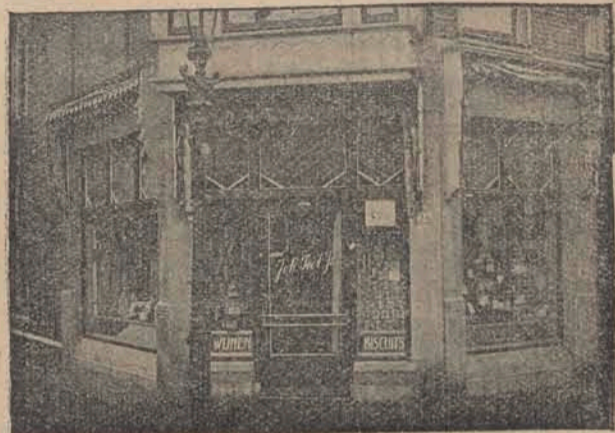
Men kent de verhalen van Indische ambtenaren, die verbaasd vertellen van de vereering, die soms doodarme inlanders voor zo'n schamelen kris toonen. Het is voor hen een stuk heiligdom, dat ze zorgvuldig in lappen inpakken, al naar hun middelen zijn. Ze poetsen het lemmet geduldig droog, wrijven het met citroensap in, opdat toch geen atoom van roest het metalen wonderspel ontsieren zal³⁾. Ze koesteren den ouden kris met liefde en zien steeds in de mengeling van het metaal nieuwe sproken van schoonheid, die de antieke meestersmid in het heete vuur heeft doen ontstaan.

Het is niet gemakkelijk (voor ons Westerlingen) deze vereering te begrijpen. Schrijft zelfs Multatuli, die veel voor den Javaan voelde en dien meende te kennen:

1) Het door den Javaan zeer geliefde Kajoe pellet.
2) Vooral onder pronkkievende Soloneezen in zwang.
3) Ook het hout van gevest en scheede wordt urenlang met een lijne doek gewreven, zacht gestreeld, alsof 't een kind ware.

HERMAN C. JEDELOO
Juwelier
Noordeinde 100 Telef. 10349
'S-GRAVENHAGE

JOH. TOET - 'S-GRAVENHAGE
Comestibles - Delicatessen - Kruidenierswaren
AERT VAN DER GOESSTRAAT 34 - TELEFOON 51561

INDISCHE INGREDIËNTEN
Special. in Fijne Vleeschwaren, Koek, Bisquit, Chocolate

Haarlem en Omstreken.

W. C. BERGISCH
Bandagist
Nassastraat 12RD. - HAARLEM - Tel. 11288

Les extrêmes se touchent

Een courantendrukkerij is een inrichting waar in den kortst mogelijken tijd het grootst mogelijk kwantum werk moet worden gemaakt. Personeel en machines zijn daarop speciaal ingesteld. Snelheid is hoofdzaak; kwaliteit een, zij het dan voorname, bijzaak.

Een kunst-drukkerij is juist het omgekeerde. Daar is de afwerking hoofdzaak en teveel haast zou ten nadeele van het werk komen. Ook daar zijn personeel en machines speciaal op zulk werk berekend.

De meeste drukkerijen leggen zich óf op het een, óf op het ander toe, omdat het lastig is, zich op twee zoo uiteenlopende soorten van werk te specialiseeren.

L'exception confirme la loi

Dat ziet men aan onze Drukkerij, die op haar rotatiepersen couranten en tijdschriften snel en in groote oplagen vervaardigt, doch wier snelpersen kunstproducten leveren als „Ned. Indië Oud en Nieuw”, „Het Huis Oud en Nieuw”, Oedaya (Opgang) enz. Natuurlijk vervaardigen wij ook het middenklasse-werk, hetz.g. Handelsdrukwerk en wij beroemen er ons op, dat ons werk door geen onzer collega's kan worden overtroffen.

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

ASCH-, STRIJK- EN GLANSINRICHTING
J. M. VAN DEN BERG
TASMANSTRAAT 15 - 'S-GRAVENHAGE 5277
SPECIAAL ADRES VOOR INDISCHE FAMILIES

HOTEL-RUBRIEK

APELDOORN

HOTEL VAN DER BURG

1ste en oudste huis ter plaatse Modern comfort
6286 Volledige pensionprijs f 5.-

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 54148. Dir. bij Schev. B. 5028 Str.k. en w.w. opdelegeerk.
Pension PETRONELLA, G. Reijnstr. 36-38. 16 kam. Logies m. ontb. f 2.50 p. p. p. d. Ook afz. Etag. t. huur. 531 H. A. LEBBING, Cuisinier.

Hotel Rest. „DUINOORD“ Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. 5020 OOSTERWIJK & V. D. LUUR
Hotel „Promenade“, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454 Prachtige ligging. Matige prijzen. 5035

PENSION RIÉFF Prima referentiën DEZUIDENHOUT 125 Tel. 70249
BESCHIKBAAR.

DE VELUWE.

„Den Lindenhof“ te Vierhouten (bij Nunspeet) GEZELLIG VACANTIEHUIS Gelegen op het kruispunt aan den weg naar Apeldoorn, Elspeet, Emst. Prachtige beschrijke omgeving. Uitgestrekte heide. Pensionprijs f 2.50 per dag.

Voor het bereiden van een goede rijsttafel zijn de —
Recepten van een Ind. Kokki

— onmisbaar „De Ind. Rijsttafel“ door FR. BLOM, Schrijver van „Moderne Kookkunst“, verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

American Hotel - Amsterdam

Hotel en Café-Restaurant le Rang. 5007

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Interc. 4737 Code 5th Edition A. B. C.

N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-MIJ BRANDSTOFFENHANDEL

DENNEWEG 67a

DEN HAAG

TELEPHOON

14427

5217

Wenscht gij te ontvangen te kwaliteit brandstoffen, tegen billijken prijs en gegarandeerde maat? Bel dan op 14427.

AAN DE LEDEN. Mogen wij op Uwe medewerking rekenen om het ledental onzer vereniging te doen toenemen? Als ieder lid slechts één persoon introduceert, zal onze wekelijksche Mutatiestaat een sprekende rubriek vormen, die getuigenis aflegt van daadwerkelijk streven naar verhooging van den bloei van „Oost en West“.

HOTEL DES INDES

WELTEVREDEN (Batavia)

Oudste en modernste Hotel ter plaatse
ZEER BILLIJKE TARIEVEN

„Toen nam *Saidjah's* vader een *kris*, die *poesaka* (heilig erfstuk) was van zijn vader. De *kris* was niet zeer schoon, maar er waren zilveren banden om de scheede en ook op de punt der scheede was een plaatje zilver.“

Dezen *kris* laat hij vanwege de edelmetaalwaarde (!) voor zes gulden aan een Chinees verkoopen! Als een dergelijke *kris* voor dien prijs verkocht is, lag natuurlijk de waarde in de bewerking van het lemmet, niet in de paar zilveren banden, die op z'n hoogst een gulden waard waren. Zoo merkt Loebèr terecht op en laat daarop volgen: „Voor den Javaan was die *kris* wel degelijk schoon, kostbaar als metaalwerk en tevens dierbaar als erfstuk van zijn vader.“

„Doch wie dacht in Multatuli's tijd, dat ook een inlander een eigen — en wel een zeer eigen kunstgevoel kon hebben!“

„Op metaalgebied is 't hetzelfde als vroeger op artistiek-textielgebied.“

„Voor veertig jaren begreep men niet, dat die Javaanen zooveel geld gaven voor een gebatikten kain, die ze goedkooper en mooier als Europeesche katoendrukjes konden krijgen.“

Dit brengt ons in herinnering hoe, nog niet zoo lang geleden, op 'n Javaansche batiktentoonstelling de vraag gedaan werd: Wat is eigenlijk het verschil tusschen een echte batik en een gedrukte? Waarop het antwoord luidde: Hetzelfde verschil dat bestaat tusschen een schilderij van Rembrandt of Jan Steen en een oleografie daarvan. Een ongevoelige boer zal aan de laatste de voorkeur geven, omdat die voor hem sprekender is, er staat hetzelfde op, maar de oleografische kleuren zijn, naar zijn oordeel toch frisscher, waardoor het geheel levendiger.

Loebèr vervolgt: „Eveneens gold het Indonesische edelmetaalwerk als minderwaardig, omdat het goud- en zilveragehalte onbetrouwbaar is.“

„Dat is het ook 4). Ons hoog goudgehalte — voor ons de waardemeter — geldt niet voor den gevoeligen Inlander. Hij let allereerst op de schoonheidswaarde van het metaal, in de tweede plaats op de zuivere metaalwaarde.“

„De inlandsche goudsmid mengt zijn goud met allerlei bijvoegsels, tot zijn *soewasa*, alias spinspek, een bijzondere kleurschakeering krijgt. Die schoonheid wordt door zijn klant begrepen en den laatste is het vrijwel onverschillig, of het zuiver goud is. Een voorwerp van mooi gehamerd goudblik is in zijn Oostersche opvatting aan een ding van massieven vorm gelijkwaardig.“

„Wij zien daaruit duidelijk, hoezeer het Westen met het Oosten in waardeering verschillen. En zoo wordt het duidelijk, dat niet alleen de glanzende pamor-krisen voor den Inlander waarde kunnen hebben, doch ook de meer simpele, de haast grove krisen van den man uit het volk. Beide hebben dezelfde betekenis, alleen het materiaal verschilt in kwaliteit.“

„Pamor komt van *wor* = mengen. In den voornamen *kris* is staal en nikkelhoudend ijzer 5) in vele lagen saamgesmeed, welke massa in gloeienden vorm gevouwen en gebogen wordt tot het gewenschte patroon gevormd is. Na het afvijlen en polijsten wordt het gemengde smeedwerk gebeitst: het staal wordt zwart, 't nikkelhoudend ijzer blijft zilverwit.“

Verder legt Loebèr duidelijk uit, dat men *pamor* niet met „gedamaseerd“ moet verwarren, want de tekening in het echte damast (naar de stad Damascus genoemd) ontstaat bij een inwendige kristallisatie, die het gesmolten gietstaal ondergaat gedurende de langzame stolling in den smeltkroes.

Het gedamaseerde zwaard was in staat harnassen door te slaan, terwijl het pamor-wapen eenigszins buigzaam is. In de fabriek der beroemde firma Henckels te Solingen is door mej. Harnecker, als chef van het laboratorium, uitgevonden waarom die gedamaseerde wapens zoo gezocht waren: niet zoozeer om de fraaieheid van het patroon, maar om de buitengewone degeijkheid, de onovertroffen sterkte, die er onafscheidelijk aan verbonden was. Het is die fabriek nu ook gelukt het aloude Damaststaal „made in Germany“ te doen herleven.

Op zijn studietochten in Solingen ontdekte de heer Loebèr ook, dat een wapensmid *Paul Dinger*, die tijdens den wereldoorlog daar overleden is en er als „de damastsmid“ bekend stond, wel een zeer knappen werkmans moet geweest zijn, die verschillende patro-

4) Tegenwoordig moet ook dat geijkt worden.

5) De legende gaat, dat de Vorstenlandsche Kratons in het bezit zijn van meteorijzer, dat heel vroeger uit den hemel is gevallen en waarmee pamor vervaardigd wordt.

UITZENDINGEN

HOLL. DINERS EN RIJSTTAFEL
GR. HERTOGINNELAAN 92, TEL. 36347, DEN HAAG

FAM. PENSION

Beleefd aanbevelend, C. H. STAKMAN

nen kon maken, echter geen echt damast, doch mengd smeedwerk. Zoo mede, dat er nog twee smeden in leven zijn, die op bestelling dit fraaie gemengd smeedwerk maken, o.a. in den vorm van vouwbaar brief-opener. Maar het werk is te duur en liefhebbers ontbreken.

Zoo is het immers indertijd ook gegaan met de kunst van en pogingen door Dr. Groneman gedaan, om de Djodja de pamorkunst nieuw leven in te blazen.

Doch wij leven nu in een overgangstijd. Meer en meer leert men weer het Kunsthandwerk waarderen en liefhebben.

Persoverzicht uit de Indische Bladen

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De schatten van Indië.

In het Tijdschrift der „Ned. Mij. voor Nijverheid en Handel“ vond het *Soer. Hbl.* (17 Juli, v. L.) een dachtenwisseling over den economischen toestand van Nederland in 1925 en over den invloed daarop van de schatten uit Indië. De heer *Teding van Berkhout* spreekt alleen naar het punt waar het geld uit Indië komt, bij de bezitters der groote Indische fortuinen, en naar de vele richtingen, waarin dat geld voortvloeit. De heer *Keesing* vergroot het gezichtsveld, want het is natuurlijk juist dat verscheidene handels- en nijverheidstakken in het Moederland den gunstigen invloed ondervinden van de Indische baten; dat die baten ruimend werken op de geldmarkt en verlichten den belastingdruk. Doch daarmee is niet alles gezegd, meent het *Soer. Hbl.* Het Nederlandsche volk, de massa, staat over het algemeen vijandig tegenover Nederland binnenstromende Indische baten, omdat het daaruit voor de arbeidersklassen voortspruitend voordeel zijn bevattingvermogen te boven gaat. *De Nederlandsche arbeiders moet worden uitgelegd, dat de Indische baten arbeidsgelegenheid scheppen, dat werkloosheid veel schrijnender zich zou openen, indien geen Indische baten naar Nederland stroomden; dat het voeren van welvaartsbeleid voor een deel steunt op die Indische baten. De baten, die daarvan profiteerende renteniers in staat stellen weelde-uitgaven in binnen- en buitenland, verslechts het batig slot van de eindrekening, het aandeelhouders, commissarissen en andere tantals trekkers ter verdeling beschikbare winstsaldo. De vaart, die door de Indische ondernemingen in Nederland wordt verspreid, kan van die schaal van niet worden afgelezen. Indien het batig saldo toeloopt, dan sluit de verlies- en winstrekening schien met vele miljoenen, en uit dat cijfer is de teekenis der Overzeesche Gewesten niet alleen Indië, doch ook voor Nederland af te leiden. In de verslagen der Indische ondernemingen ligt het materiaal voor het bijbrengen van een juist begrip van de Nederlandsche arbeiders, van de groote betekenis van Indië ook voor Nederland's algemeene welvaart. In vindt men de posten, welke dit demonstreren. Twente heeft ruime arbeidsgelegenheid kunnen openen door het slijten van katoentjes aan de Inheemse bevolking. Andere takken van Nederlandsche nijverheid hebben afzet gevonden voor hun producten in Indië, doordat het particulier initiatief met de hulp van het in Indië gestoken kapitaal, zij het dan ook egoistische overwegingen, een krachtig doorgevoerd welvaartsbeleid voerde. Welvaartsbeleid immers teekent politiek, welke direct en indirect de productie van een land tracht te vermeerderen. Indië's vorderend toenemende productie, resultaat van het rendement maken der Indische baten, heeft de arbeidsgelegenheid in Nederland aanzienlijk verruimd en daardoor de indirect Holland's welvaart bevordert.“*

Wij verwijzen naar *De Loc.* (22 Juli, blz. 3 „Nederlandsche Handel-Maatschappij“, handel en bedrijf in Indië; 19 Juli, blz. 1 „In de Ophirstreek“, ontginning van 17.000 bouws woestengrond door de Koloniale Bank; 12 Juli, blz. 23 „Japan“, hard werken voor sober bestaan), *Soer. Hbl.* (22 Juli, 2de bl. „De werkeloosheid in Japan“, het nut van de emigratie werkzoekenden erkend; 24 Juli, 2de bl. „Welvaart en politiek“, *Bat. Nwsbl.* (26 Juli „Opsporing en winning van olie“, Memorie van Antwoord der Regering van 27 Juli „Volksraad“, zitting), *Java-Bode* (21 Juli „Critiek op de Deterdingers“) en *Deli Crt.* (19 Juli „Interview Willy Mullens te Belawan“; 29 en 30 Juli „Een land in opkomst“, een 150-tal aanvragen

Leden van O. en W., eet steeds

KLINK'S FIJNE BELEGDE

BROODJES

Aanbevelend, W. F. KLINK,

Wagenstraat 109a - Den Haag - Tel. 177

Wordt ook thuis bezorgd.

OPTICIEN - C. A. VAN MONSJOU
 VALKENBOSCHPLEIN 19 - TEL. 32167 - DEN HAAG

BESCHERMT UW OOGEN MET
ZEISS-PUNKTALGLAZEN

100.000 H.A. land voor landbouw-ondernemingen in
 (Bengkalis zijn ingediend).

Inlandsche actie.

De *Indonesische Studieclub* van Soerabaja vierde den 12den Juli haar tweede jaarfeest, waarop ongeveer 100 leden aanwezig waren, w.o. vertegenwoordigers der Sarekat Islam, Perserikatan Minahassa, Sarekat Ambon, Sarekat Madoera en Pasoendan (*De Loc.* 12 Juli, blz. 22). In de openingsrede zegt *dr. Soetomo* dat de Inlandsche beweging in stilte voortgaat ondanks de reactie. De studieclub zal met vakorganisatie beginnen; de leiders van verschillende vakverenigingen zullen worden bezocht. Spr. geeft als voorbeeld de Levensverzekering Mij. „Boemipoetra” te Jogja. Mr. Singgih zal propagandareizen maken op Java, later op andere eilanden, om meer intellectueelen voor de gedachten van de ideale der club te winnen. De heer *Ottolander* verklaart, dat in een halve eeuw, sedert hij zich op Java bevindt, de toestanden zich gaan verbeteren. Hij heeft de meeste Javanen in de desa toen bij zijn komst niet anders dan als koelies gekend. De oprichting der Studieclub bewijst, dat de leiders der beweging de zaken gaan bestudeeren en onderzoeken, waarmede het volk groot trachten te maken en daarin hebben het gelijk ook, omdat volgens ondervinding door bestudeeren en onderzoeken veel voor het volk kan worden gewonnen. En wanneer het volk wil, kan het ook de ideale der club verwezenlijken. Echter daarvoor is kennis, *ky. kennis van economie, industrie en landbouw*, noodig. Spr. acht, dat men de politiek een poosje kan laten rusten en hij is overtuigd, dat die later vanzelf zal komen. Het doet spr. geen genoegen dat de Inlandsche bescheiden, zoodra ze wat geleerd hebben, een flinke naam willen worden en dat de gewone landbouwers niet meer kennis hebben dan van rijstplanten. Daaraan moet een eind komen en spr. gelooft, dat het niet misstaat is er de intellectueelen op attent te maken. Spr. gaat verder, dat op deze vergadering vertegenwoordigers van verschillende bevolkingsgroepen zijn geïnspireerd door dezelfde idee. En wanneer die werkelijk zijn, dan zal de nieuwe tijd wel spoedig aanbreeken. Echter moet de verwezenlijking gepaard gaan met eenheid, samenhoorigheid en arbeidzaamheid. Ten dezen waarschuwt spr., dat het niet mag worden in rijkdommen vergaren enz., anders komt niets van terecht. Als ik u allen een raad mag geven, dan is dat de heer O. ten slotte, beheerscht u zelf; dan komt de door u verlangde tijd, van zelf, dat u heer van uw land en volk zult kunnen worden. (Applaus). Mr. Singgih bedankt de verschillende sprekers, daarna *dr. Soetomo* het officieele gedeelte der bijeenkomst sloot. Het feestje werd vervolgens tot twee uur van nacht voortgezet.

De Loc. van 1 Juli (blz. 10 „De eenheid van Indonesië”) geeft een verslag van een vergadering van de studieclub „Kaom Indonesia” te Solo. Mr. Soesanto verklaarde dat het doel dezer studieclub is om middelen te zoeken om de eenheid van Indonesië tot stand te brengen. *Ir. Soekarno* omschreef het doel van de gemeene Studieclub te Bandoeng: de bestudeering van theoretische onderwerpen betreffende Indië en van onderwerpen op internationaal terrein. Eerst daarna wenschte deze studieclub te komen tot vorming van een politieke partij teneinde de theorieën, waarvoor is beraadslaagd, in practijk te brengen. Ter vergadering waren ook aanwezig *dr. Radjiman* en *Marco*.

Naar aanleiding van het bekende vermaan door den Gouverneur-Generaal in de Volksraad-openingsrede tot de Europeesche pers gericht, spreekt *Dr. Kramer*, de bekende schrijver van de Inlandsche persoverzichten in „*De Opwekker*”, zijn bewondering uit over de bevoorrechtte wijze, waarop in het orgaan van de Indonesische Studieclub van Soerabaja gereageerd wordt op de aanvallen in de Europeesche pers. Het *Bat. Nwsbl.* (14 Juli „*Waardeering en samenwerking*”) merkt hierop op dat voor de beoordeeling van het sentiment in de Inlandsche pers en het karakter daarvan, niet het orgaan alleen gericht moet blijven op het orgaan, dat betrekking is in handen te komen van het beschaafde publiek in Indië en Nederland (de *Soeloeh*, door *dr. Kramer* bedoeld), maar ook op dat bestemd voor het gewone volk, het dagblad *Indonesia*, waarvan de hoofdredactie gevoerd wordt door den heer *Soeroso*, lid van den Volksraad.

Waar de communistische beweging in Ned.-Indië voornamelijk uit China gevoerd wordt, vestigt het *Bat. Nwsbl.* (19 Juli „*Wat het Communisme ons brengt*”) de aandacht op Villanus' brieven aan het „*Soer. Hbl.*”

VOOR TAXATIE

van Meubilair, bijvoeging van Goederen, of
 publieken verkoop van geheele Inboedels,
 raadplege men den Auctionair:
W. DOP, Tel. 34957, DEN-HAAG

(15 Juli, 2de bl. „*Communisten*” en 16 Juli, 2de bl. „*Communistische methoden*”). *Villanus* (dr. Blankestein, de bekende ster-corr. van de N. R. Crt.) heeft wel eens met onvervalschte communisten, die den toestand op Java zeer nauwkeurig kennen, openhartig gesproken. Hij heeft dan gevraagd: „Geloof je werkelijk, dat gij den Javaan gelukkig zoudt hebben gemaakt, als ge erin geslaagd waart het Nederlandsche gezag te verdringen?” Het zonder aanzelen gegeven antwoord was: „Nee, zeer zeker niet. Dat is de groote gewetensstrijd voor den communist, die met zijn idealen naar Java komt. De vraag, die gij mij daar stelt, is mij op Java meermalen door vrienden gedaan, en ik heb er niet anders op kunnen antwoorden. Een verdrijving van het Nederlandsche gezag uit Java zou een onafzienbare ellende ten gevolge hebben”. En hij beschreef een toestand, dien schrijver den lezer niet uiteen behoefte te zetten. „Wij zouden het volk nog oneindig veel verder afgebracht hebben van hetgeen wij het zouden willen bezorgen, dan het nu reeds is”. Zoo sprak deze communist, wiens naam op Java zeer bekend is. Daarmede is echter ook het karakter van de communistische beweging op Java gegeven, voorzover zij de Inlanders opstoot: Een zuiver destructieve beweging, niet met idealen van verbetering der maatschappij, maar met de bedoeling, het stelsel, dat men in Europa niet de baas kan worden, in Indië zooveel mogelijk te schaden, zelfs als het ten koste moet gaan van degenen, die men beweert te willen helpen. De Inlandsche maatschappij is ten deele machteloos overgeleverd aan deze agitatie, als men haar vrij spel laat.

De Loc. van 12 Juli (blz. 34) schrijft over „*Anti-bolsjewisme in China*”, *De Loc.* van 23 Juli (blz. 16) en het *Soer. Hbl.* (16 Juli, 2de bl.) geven nieuws „*Uit de Pacific-landen*”, het *Bat. Nwsbl.* (22, 23, 24 en 26 Juli, 2de bl.) uit „*Azië*”.

Kolonisatie-lessen.

Kolonisatie is: het vormen eener volksplanting door lieden die, op eigen grond gevestigd, een bestaan vinden. Het *Soer. Hbl.* (19 en 20 Juli, 3de bl.) maakt onderscheid tusschen *kunstmatige* en *natuurlijke* kolonisatie. Het proces der natuurlijke kolonisatie heeft op Java het krachtigst gewerkt in den tijd van den bloei der groote onafhankelijke rijken op Java, vijf of zes eeuwen geleden. Er is een legio aantal dier kolonisatielieden te noemen. In de tiende eeuw veroverden Javanen Palembang. In 1544 trok een troep Javaansche kolonisten van Java via Palembang door tot de Pasemah- en Redjang-vlakten, waar men zich blijvend vestigde. Thans ziet men wederom op Sumatra de bewijzen eener gestage penetratie met het Javaansche element. Deze spontane kolonisatie, zonder steun van overheidswege, acht het *S. H.* de beste. Zij werkt alleen zeer langzaam en komt tot dusver vrijwel niet in aanmerking waar het gaat om een middel tegen de geledelijk scherper afteekende dreiging van overbevolking op Java. Verscheidene proeven met kunstmatige kolonisatie zijn vooral na 1902 door de Regeering genomen: In de Redjang-streek, in het Lebong-gebied, op de Pasemah-vlakte, in de Lampongs en in de Oeloe Soengei (Z. O. Borneo). Het *S. H.* acht ze alle mislukt. De Lampongsche kolonisatie (26.000 Javanen) heeft groote offers in geld en in menschenlevens gekost. Geene resultaten zijn te verwachten, welke in verband met den jaarlijkschen aanwas der bevolking, van betekenis zijn. De natuurlijke penetratie van Sumatra met Javanen geschiedt tot dusver zeer langzaam, daarentegen heeft transmigratie, bijv. van volk uit Midden-Java naar Besoeki, op zoo groote schaal plaats en zonder eenigen financieelen steun der Regeering, dat in één jaar geheel spontaan veel meer Javanen naar Djember en Besoeki trekken dan in 20 jaar naar de Lampongs. Het is thans wel afdoende gebleken, dat de bulk van het volk op Java eerst aan verhuizing naar de Buitengewesten zal denken als men daartoe door bitteren nood wordt gedwongen. De Overheid dient tijdig te beginnen met de openlegging van gebieden, welke in de toekomst als emigratie-object kunnen dienen; de aanleg van *wegen*, maar vooral van *spoorwegen*, is hier van het allergrootste belang.

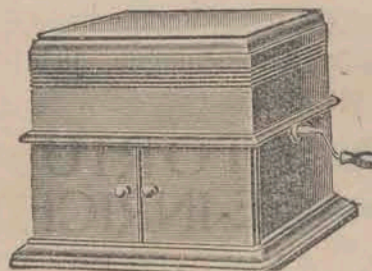
Het *Soer. Hbl.* van 13 Juli (3de bl. „*Ontwaking*”) bespreekt de industrialisatie van Indië. De in 1915 ingestelde „*Commissie tot ontwikkeling der Fabrieksnijverheid*” bewerkte het contract met de papierfabriek te Padalarang, het contract met de Rhein-Elbe Union, die de bekende fabriek bij Cheribon stichtte, en de hoogovenplannen. Met instemming citeert het *S. H.* de meening van de Javasche Bank (Jaarverslag 1925, blz. 46): „De opleving van de Buitengewesten heeft een sterken prikkel gevormd voor de vrijwillige emigratie van Java

Muziekhandel DAJOS BELA

Badhuisstraat 619 - Tel. 54754 - Fred. Hendriklaan 190
 SCHEVENINGEN, 's-GRAVENHAGE.

GROOTE VOORRAAD RUIME KEUZE

Columbia-,
 Odeon,
 Musica-,
 Linström-,
 Beka-
 PLATEN en
 MACHINES

Violen
 Mandolin.
 Banjo's,
 Guitaars,
 Snaren,
 Onderdeel.
 Piano Mus.

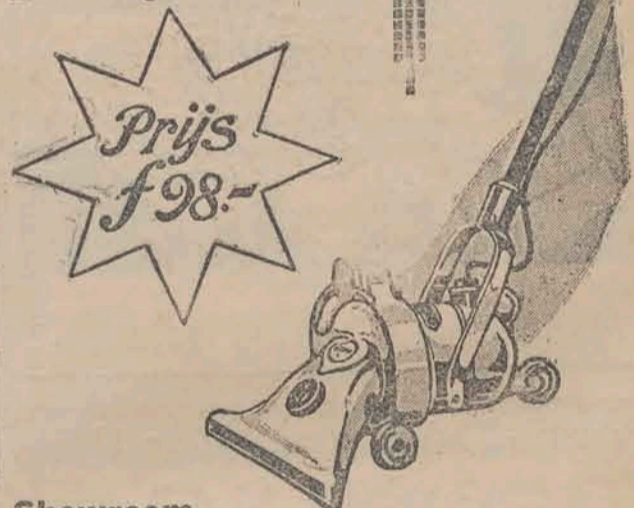
HUURKOOP SYSTEEM

Speciale machines en verzending voor INDIË.
 EIGEN REPARATIE-INRICHTING. ZIET ÉTALAGE.

N.V. „EXIMA” - AMSTERDAM

DE STOPZUIGER
 met de
 enorme zuigkracht

ORION

Showroom

AMSTERDAMSCH VEERKADE 8

5231 TELEFOON 13311 - 'S-GRAVENHAGE

Ook op gemakkelijke betalings-voorwaarden verkrijgbaar **f 6.40 per maand**

RADIO-APPARATEN

Contant en in Huurkoop vanaf f 145.— compleet

E. STEVENS

Electrotechnisch Installatie-Bureau

Copernicusplein 9 Telef. 31009

's-GRAVENHAGE
 GESLOTEN GEHOORKAMER

DAMES-

HERSTELLINGSOORD, INTERNAAT EN EXTERNAAT

Heilgymnastiek - Massage

Diverse methoden van geneeskragtige baden

Voorkoming en opheffing van obstructie bij de

periodieke circulatie

HUIZE „ILEX” (— bij de —) RIJSWIJK

5197 Spreekuren van 1-2 of volgens afspraak

Directie: HAGE

Telefoon RIJSWIJK 156

COR VAN MOORSEL

JAN HENDRIKSTRAAT 9

DEN HAAG — TELEFOON 14953

Is het voordeligste adres voor

**BEDDEN
 MEUBELEN
 TAPIJTEN**

GEOPEND

MAISON VERBAAN
 MODERNE DAMESKAPSALON
 MASSAGE - MANICURE - PEDICURE

PR. MAURITSPLEIN 21 - DEN HAAG

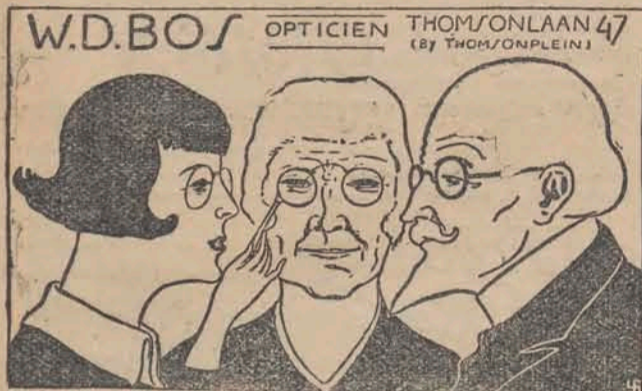
Verwaarloos Uwe gezondheid niet

Wendt U in geval van: Asthma, Bronchitis, zware Verkoudheid, Rheumatische aandoeningen, Jicht, Spit, enz. enz. tot

INHALATORIUM EN MASSAGE-INTRICHTING

NASSAULAAN 2a - DEN HAAG
TELEFOON 13185

Spreekuur van 2 tot 5 en volgens afspraak

W.D. BOS OPTICIEN THOMSONLAAN 47
(BY THOMSONPLEIN)

RUST- EN HERSTELLINGSOORD „EUREKA” VAARTWEG 66, HILVERSUM

TEHUIS VOOR HERSTELLENDEN EN RUSTBEHOEVENDEN

Mooie Zuidkamers. Vaste Waschtafels.
Lighal. Groote Lommerrijke Tuin.
— 1 en 2-persoons kamers. —

Tarief p. d. p. p. naar gelang der kamer en verzorging. Telefoon 826.

ZR. A. OOSTERWIJK, GED. VERPL.

ZOO JUIST VERSCHIEEN:

SARITI

het Meisje uit den Kraton,

door M. v. d. HILST.

Prijs in omslag f 2.25

In prachtband f 2.90

Een boeiende roman uit Ned. Oost-Indië. Het beschrijft het eigenaardige leven in de Kratons, de woningen der Javaansche Vorsten en teekent het groote verschil tusschen de Oostersche en Westersche mentaliteit.

Bestellingen te richten tot de
UITGEVERS-MIJ, BOSCH
Cantonlaan 19, BAARN.

C. ELDERS
ARTS VOOR INWENDIGE EN TROPISCHE ZIEKTEN
STADHOUDERSPLEIN 18
IS WEERTE SPREKEN

naar die gewesten en zulks zal, naar te verwachten is, in nog sterkere mate het geval worden. Deze gang van zaken verdient verre de voorkeur boven de kostbare maatregelen, welke de Regeering, ter bevordering van de emigratie, heeft beraamd, en boven een kunstmatige en ontijdige industrialiseering van Ned.-Indië.

De *Deli Crt.* (26 Juli „Werk voor de gevangenen”) wijst op den arbeid der gestraften in de gevangenis, een concurrentie met den kleinhandel. In stede van voor borstels, matten, meubels, enz., dienen — betoogt het blad — onze gevangenen in eerste instantie gebruikt te worden voor den aanleg van wegen. Vooral in een tijd en in streken, waar geen andere arbeiders te krijgen zijn.

Het *Soer. Hbl.* van 16 en 23 Juli, 3de bl. schrijft over „S. S. perspectieven” en „Celebes spoor”, van 5 en 10 t/m 17 Juli, 3de bl. over de *Lampongsche kolonisatie*, van 23 Juli, 4de bl. over „Tuinbouwbedrijfsscholen voor Eur. jongelieden”, het *Bat. Nwsbl.* van 15 Juli over „Emigratie naar N. Guinea” en „De Indische Boerderij”, de *Java-Bode* van 22 Juli over „Commissie voor de Ambachten van het I. E. V.”, „De *Sumatra Post* van 29 Juli, 2de bl. over „De Zuid-Sumatralijnen.

De aardbeving ter Sumatra's Westkust (vervolg).

Dr. S. W. Visser hield te Padang een lezing over de aardbevingen ter Westkust voor circa 1400 personen (*Deli Crt.* 26 en 30 Juli). Uit zijn schrijven vanuit Padang Pandjang aan de *Indische Post* blijkt, dat zijn zeebodentheorie, opgesteld met behulp van de schaarsche berichten, herziening vereischt: ook de eerste beving op 28 Juli 's morgens om 10 uur moet in deze streek zijn hypocentrum (het middelpunt onder de aardoppervlakte) hebben. Men constateerde een langdurige reeks schommelingen, die geleidelijk uitstierven. De beving van 1 uur n.m. ving op gelijke wijze aan, maar ging plotseling over in een harden, verticalen stoot, waarbij in één moment alles onderste-boven ging. Gaat wederopbouw in gewapend beton boven de financiële draagkracht der bevolking, is hout ontoelaatbaar wegens brandgevaar, dan lijkt de oplossing der herbouw in de richting van een verbeterden semi-permanenten vakwerkbouw.

II. UIT DE INLANDSCHE PERS.

Een en ander over vergiften in Ned.-Indië.

I.

Herhaaldelijk wordt, zoo zegt de schrijver in de „Pewartia Soerabaja” van 20 Februari 1926, in de Indische nieuwsbladen melding gemaakt van personen, die, door middel van vergif, een einde maakten aan hun leven of anderen van het leven beroofden, in welke omstandigheid hij aanleiding vindt het een en ander mede te delen omtrent die vergiften, waarvan in Ned.-Indië dikwijls gebruik wordt gemaakt.

Alvorens daartoe over te gaan, meent de schrijver er op te moeten wijzen, dat het niet gemakkelijk is de vraag te beantwoorden wat men onder een vergif moet verstaan.

Het gebruik van te groote hoeveelheden keukenzout bij de voedselbereiding is schadelijk voor het mensche-lijk lichaam, evenals het gebruik van te veel gedistilleerd, dat ernstige lichaamsstoornissen teweeg brengt, terwijl men bij suikerverstrekking aan een diabeteslijder bepaaldelijk van vergiftiging zou kunnen spreken.

Deze bestaande onzekerheid omtrent hetgeen onder vergif moet worden verstaan, is dan ook, volgens den schrijver, de reden, dat de wet dat woord niet noemt, doch alleen spreekt van voor het mensche-lijk lichaam schadelijke stoffen.

De werking van vergif is voor de verschillende menschen niet gelijk, want terwijl de een eene zekere hoeveelheid kan verdragen, is diezelfde hoeveelheid voor een ander mensch dooddelijk.

Wanneer een vergif zijne uitwerking niet zal missen, dan moet, volgens schrijver, de vaste stof zijn opgelost.

Verschiedene vergiften zijn bekend, die onoplosbaar zijn, ook zelfs als zij arsenicum bevatten en zijn dan dientengevolge niet schadelijk in het gebruik.

Vergiften in gasvorm werken snel en schadelijk, vooral cyaanwaterstofdamp, die binnen den kortsten tijd den dood veroorzaakt.

De kracht van de werking van vergiften uit planten verkregen, is niet bepaald aan te geven en hangt af van het bestaan der plantensoort.

ONROESTBAAR STAAL

Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer aangetast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank onnoodig. Alleen afwassen. Voordeelige prijzen 5048

Het ideaal voor de Tropen

FONDERIE'S STAALWARENHANDEL

Gevestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602

Alle Staalwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

Gebr. VAN DER LIND

Newtonstraat 153 Vlierboomstraat

DEN HAAG - TELEFOON 35151

Verhuizingen - Transporten

Expeditie

Billijk tarief voor binnen- en buiten de

Het vergif uit bladeren, die geruimen tijd zijn droogd, werkt, tengevolge van de afscheiding van kere stoffen, zwak.

Overigens staat de werking in verband met de van aanplant, klimaat en groei der planten.

Vele personen denken, dat de weerstand tegen giften bij de verschillende volksgroepen verschillend is, doch dit onderwerp is door de wetenschap nog afdoende onderzocht.

In het algemeen neemt men wel aan, dat krachtige individuen beter weerstand bieden aan werking der vergiften dan de tengere personen en heeft waargenomen, dat een Europeaan nog de veelheid vergif verdraagt, welke voor den Inlander dooddelijk is.

Voorts heeft men opgemerkt, dat inspuitingen morphine bij een man slaapwekkend werkt, terwijl vrouw daarentegen onrustig wordt.

Ook werken de vergiften bij vrouwen in zwangerschap anders dan bij vrouwen in normalen toestand.

Op krankzinnigen hebben vergiften weinig invloed. De vergiften, welke door de mondholte in lichaam komen, ondergaan de werking van de vliezen in de maag en worden eerst daarna in bloed opgenomen.

Is men lijdende aan maagbezwaren, dan is die name gering en zal men dientengevolge ook weinig schade daarvan ondervinden.

Hetzelfde resultaat wordt verkregen bij uitbraak van de darmen.

Elk ingenomen vergif werkt niet altijd even schadelijk op het lichaam.

Ingenomen slangengif bijv. wordt, volgens schrijver, niet opgenomen in het bloed, doch werkt dooddelijk wanneer het in aanraking komt met een bloedvessel.

Een in Ned.-Indië algemeen gebruikt wordend gif is het arsenicum en is bekend onder den naam van „warangan”.

Het wordt van uit China ingevoerd en is op markten en medicijnwinkels verkrijgbaar.

Het is dus verklaarbaar, dat, wanneer in Ned.-Indië van eene vergiftiging sprake is, daarbij aan arsenicum vergiftiging wordt gedacht.

Deze in den handel gebrachte arsenicum bevat een klein deel van die stof.

In salvarsan aangebracht is het met andere stoffen vermengd en werkt dan niet meer dooddelijk.

Als medicijn wordt van het arsenicum herhaaldelijk gebruik gemaakt voor versterking van het lichaam voor opwekking van eetlust, terwijl het als geneesmiddel tegen de malaria met kinine wordt vermeden.

(Wordt vervolgd)

III. UIT DE CHINEESCHE PERS.

Regelingen, welke wel eens last kunnen bezorgen

II (Slot).

In aanmerking genomen het bestaan van het Chinese stelsel, is het gebruik van de Chineseesche schaal (de liteng) en van de Chineseesche medicijn-gewichten, als de tje, de hoen en de thail, in de Chineseesche medicijnwinkels in Ned.-Indië natuurlijk meer toegestaan en zijn deze winkelhouders gedwongen het Europeesche gramgewicht te bezigen.

Met de beschouwing of dit stelsel in de praktijk bruikbaar is, houdt het IJkwezen zich niet bezig. De regeling bestaat nu eenmaal en de voorschriften deze moeten dus worden opgevolgd.

Reeds vroeger is in de „Perniagaan” gewezen op het feit, dat het Europeesch medicinaal gewicht in de Chineseesche medicijnwinkels niet kan worden toegepast, waar de medicijnen worden vervaardigd op cept (Jotisa) van den Chineeschen geneesheer (Simo) die daarin het gewicht van de kruiden uitdrukt in Tjlie's en Hoens's.

Hoe kan men, vraagt de schrijver, het gewicht van de verschillende Chineseesche geneeskrachtige kruiden die gewoonlijk bestaan uit wortels van planten, uitdroogde grassoorten, in grammen vaststellen?

Het heeft dan ook tot gevolg gehad, dat, zooals de „Perniagaan” van 5 Januari 1926 reeds werd meld, het gebruik van de Chineseesche weegschalen ten, wederom is toegestaan.

Eene regeling, die in de praktijk niet bruikbaar bleek, kon niet goed werken en was men dienengevolge wel gedwongen haar te wijzigen.

Ten slotte merkt de schrijver op, dat het in het algemeen aanbeveling verdient, om, bij het in het

Volharding voert tot doel

Adverteer voordurend

A. LOTGERING
Tandarts
Suezkade 72 - Den Haag - Tel. 32305
Spreekuren: 8.30-9 v.m. 221
1.30-3 namidd., 7-8 namidd. (behalve Zaterdag)

's-Gravenhaagsche Brandstoffenhandel
Firma M. EGG & ZOON 6203
ELSSTRAAT 24 Anno 1896 Telefoon 34843
Postgiro 53650.
UW aangewezen adres voor de levering van uitsluitend **DE BESTE ERANDSTOFFEN** tegen billijken prijs. — Leverancier van „Oost en West”

CITY-THEATER
Tel. 15854 - Veenestraat 25 - Tel. 15854

Vrijdag 3 September
vangen wij met de vertoeningen aan van de groote REVUE-FILM der WILTON-Metro-Goldwyn:

DE LEVENSLIOP VAN EEN REVUE-GIRL

in de hoofdrol de METRO-STAR
ZAZU PITTS

Op het Tooneel: 5365
LES PIERROTYS
Acrobats Comiques

NIJMEGEN

Effecten Coupons
Verschaffen alle reisbiljetten voor het buitenland
Assurantiën Brandkluis
5048
Effecten- en Wisselbank Bouvy
Lange Burchtstraat 14 - Nijmegen - Telef. 2480 en 2481

MANGELS-WRINGERS
TAFELMANGELS
GORDIJNSPANNERS
G. F. A. DRIESSEN
LANGE HEZELSTRAAT 54
BROERSTRAAT 19 naast de kerk
NIJMEGEN 5219

Het beste adres voor alle Huis-houdelijke artikelen en IJzerwaren

ZIJT GIJ ABONNEE ?

van het rijk geïllustreerde en op zwaar kunstdruk in dubbeltoon-inkt gedrukte Maandblad S

NEDERLANDSCH-INDIË OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraagt dan gratis proefnummer aan bij de Administratie Prijs per jaargang f 20.— te voldoen in halfjaarlijksche termijnen van f 10.— Jaargang IX (Mei 1924—1925) bevatte o.a. bijdragen van: Dr. H. P. Berlage, Prof. T. J. Bezemer, B. P. Bremmer, Prof. Dr. Karl Döhring, Anne Hallema, Dr. F. W. T. Hunger, S. Kalff, Prof. Dr. N. J. Krom, W. O. J. Nieuwenkamp, Joh. F. Snelleman, V. I. van de Wall, Dr. P. Wirz, Dr. Karl With e.a., benevens talrijke boekbesprekingen.

DRUKKERIJ TEN HAGEN
NOBELSTRAAT 20 - DEN HAAG - TEL. 11987

Ieder Nederlander, die meer van het Maleisch wil weten dan voor den omgang met ondergeschikten in het gewone, dagelijksche leven noodig is, zal de nieuwe uitgave van Klinkert's Nederlandsch-Maleisch woordenboek van groot nut zijn.

Ten slotte de mededeeling dat deze herdruk bewerkt is door Prof. C. Spat, een uitnemend kenner der Maleische taal.

Djawa. Tijdschr. van het Java-Instituut.

De Juni-afl. opent met eene beschouwing van Dr. W. F. Stutterheim, waarin hij een poging doet om de beteekenis vast te stellen van de bouwvallen op den heuvel van Ratoe Baka bij Prambanan. De zoogenaamde kraton van Ratoe Baka heeft reeds vroeg de belangstelling der onderzoekers van Javaansche oudheden gaande gemaakt, doch een bevredigend antwoord op de vraag welke bestemming enz. deze oudheid had, geeft de oudere literatuur niet. In afwachting der resultaten van nader onderzoek neemt Dr. St. voorloopig aan dat die zgn. „kraton”-bouwvallen hoogstwaarschijnlijk een bergheiligtom voorstellen, gesticht op een oud-inheemsche poenden (vereeringsplaats). En verder dat de eerste verfraaiing en bebouwing door de Sumatraansche Gallendra's is geschied, terwijl het heiligdom daarna door de oud-Javaansche Ciwaitische gemeenschap zou zijn „overgenomen”.

De hr. L. C. Heyting schrijft over houten trommen op wielen (koelkoel), die hier en daar op Bali korten tijd geleden nog gebruikt werden bij feestelijke gelegenheden (soort muziekwedstrijd tusschen twee dorpen).

Onder het opschrift Java in de Maleische literatuur, geeft H. O. een overzicht van de Hikajat Radja-Radja Pasai, d.i. het voormalige rijkje in Noord-Sumatra dat voor zich de eer opeischt het eerste land van Sumatra te zijn geweest hetwelk tot den Islam overging. De geschiedenis speelt zich af toen Madjapahit in zijn bloeitijd was en zijn macht zich uitstrekte ver buiten Java. Ook Pasai moest dit ondervinden.

Verder bevat deze afl. eenige vaste rubrieken (Boekbespreking, Uit de pers, enz.), benevens een voortreffelijk bewerkte opgave van literatuur over Java en Ma-doera, verschenen buiten Ned.-Indië in 1925.

Indië. Geïllustreerd tijdschrift.

In het Nr. van 18 Aug. vervolgt L. (ekkerkerker) zijne belangwekkende beschouwingen over Java's verre verleden; thans schrijft hij over de oudste berichten over het eiland en over den naamsoorsprong. — Hierop volgen bijzonderheden over de onthulling van een standbeeld van dr. Jan Willem IJzerman tegenover den ingang van de Technische Hoogeschool te Bandoeng, met welke instelling de naam IJzerman als samengeweven moet worden beschouwd. Fraaie afbeeldingen verduidelijken den tekst. — Aan de jongste aardbeving op Sumatra's Westkust wordt vervolgens eene bespreking gewijd, eveneens verlicht door afbeeldingen. — Ten slotte brengt dit Nr. weder een vervolg van Prof. Dr. A. W. Nieuwenhuis' artikelenreeks over het vraagstuk van Java's bevolkingsaanwas.

Een beschamende brief in „De Planter”.

Met verwijzing naar het onder dit opschrift opgenomen stukje in het Kol. Weekbl. van 6 Aug. (bl. 10—11), eindigende: „We kunnen en mogen intusschen niet aannemen, dat alle lezers van „De Planter” er evenzoo (d.w.z. als de redacteur) over denken”, zij medegedeeld, dat inderdaad van de zijde der lezers van dat blad een protest niet is uitgebleven.

In het Nr. van 30 Juni wordt den redacteur in bezadigde termen onder het oog gebracht, dat het ongepast is in het orgaan eener neutrale vakvereniging stukken op te nemen „waarbij de Hollandsche vloeken als het eenige middel aan de hand wordt gedaan om de koelies ontzag in te bezemen.”

De redacteur dient den verontwaardigden inzender van repliek; hij vindt het geval niet zoo erg. „Men behoort in deze de zon in 't water te kunnen zien schijnen.”

Trouwens in het daaropvolgend Nr. (van 15 Juli) wordt de redacteur weer bijgevallen door een anderen inzender, die o.m. schrijft: „Ons vakblad de Planter is geen kerkelijk blaadje en ook geen orgaan voor kostschooljuffies of zoethouterige moeders-pappot-jochies. Het is de spreekbuis van en voor assistenten, wier werkring te midden van dikwijls slechts door pootig optreden onder den duim te houden koelies, niet bepaald in het teeken staat van een naar de kerk en de catechisatie riekende sfeer. En het is dus begrijpelijk, wanneer de toon en de beeldkeuze van zoo'n vakblad wat verschilt van bijv. de..... Banier!”

ven roepen van nieuwe voorschriften, te voren rijpelijk te overwegen of zij praktisch uitvoerbaar zijn. Ook komt de vraag op den voorgond aan wien de gedwongen ingekochte weeginstrumenten thans kunnen worden overgedaan?

Waar die instrumenten niet werden gewenscht en gedwongen werden aangeschaft, wordt het niet billijk geacht de houders van de Chinese medicijnwinkels de schade ten deze te laten dragen. Wellicht is de Regeering daartoe bereid.

Berichten uit China.

Van de zijde der Kuo Min Chun-partij, waartoe Maarschalk Feng Yu Siang behoort, is, volgens het voorkomende in de „Sinar-Sumatra” van 2 Januari 1926, het bericht verspreid, dat, zodra diens geschilden met Generaal Tsang Tso hin zullen zijn bijgelegd en hij het gezag te Peking in handen heeft, het in zijne bedoeling ligt, uitvoering te geven aan zijne reeds lang gekoesterde plannen, nl.:

1. Het bestuur zal worden gevoerd door Commissarissen, op den voet, zooals in Rusland plaats heeft. De personen, die deze functie zullen vervullen, zullen moeten bekend staan als vertrouwbare lieden, die liefde hebben voor hun land en die met terzijdestelling van het eigenbelang, China op een hooger peil van ontwikkeling wenschen te brengen.

2. Alle bedrijven zullen worden bevorderd, terwijl de daarvoor benodigde gelden zullen worden gevraagd van alle onderdanen en op die wijze zal worden getracht buiten de buitenlandsche geldleeningen te blijven.

3. Het onderwijs blijft verplichtend, met aanvulling van het voorschrift, dat straf wordt bedreigd tegen onwillige ouders, die hun kinderen op den openbaren weg laten rondloopen.

4. Gelijke rechtspraak en gelijke bescherming van persoon en goed voor allen, zonder aanzien des persoons.

5. Krachtig optreden tegenover politieke personen, die hebben misdreven en zich aan de landswetten hebben weten te onttrekken.

6. Intrekking van alle overeenkomsten met de vreemdelingen, die betrekking hebben op de toekenning van buitengewone rechten, zoemde teruggave van de aan de vreemdelingen gegeven concessies.

7. Het in toepassing brengen van deze hoofdbesluiten, hoopt de Christen-Generaal Feng Yu Sing van China een moderne Republiek te maken, die los kan zijn van al de vroegere banden der vreemdelingen.

Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht

Een nieuwe druk van Klinkert's Mal.-Nederl. Woordenboek.

Bij de N.V. Boekhandel en Drukkerij voorheen E. J. Beil te Leiden is ter perse en zal in den loop van dit jaar verschijnen de derde druk van H. C. Klinkert's Nieuw Nederlandsch-Maleisch woordenboek.

Deze nieuwe druk zal in menig opzicht verschillen van zijn voorganger; niet alleen is de spelling van het Maleisch anders — alle Maleische woorden zijn in officiële spelling, zooals deze gebruikt wordt voor de Maleische uitgaven van het bekende Kantoor voor de Volkslectuur — maar ook de inrichting van het boek heeft een belangrijke wijziging ondergaan, welke verband houdt met de tegenwoordig geldende opvattingen omtrent de waarde van sommige afgeleide vormen. Een dergelijke, meer moderne inrichting werd voor het eerst toegepast door Prof. Ch. A. van Ophuysen in het, bij zijn Maleisch leesboek behorende glossarium van 1912; zijn methode is in een verbeterden vorm gevolgd door Prof. Dr. Ph. S. van Ronkel in diens in 1918 verschenen Maleisch woordenboek en den in 1926 uitgekomen herdruk daarvan; zijn systeem heeft weer als voorbeeld gedient bij de bewerking van den nieuwen herdruk van Klinkert's woordenboek.

Tal van nieuwe woorden en uitdrukkingen moesten worden opgenomen voor begrippen, waarmede de Maleische maatschappij in de laatste kwarteeuw heeft kennis gemaakt. De uitgaven van Volkslectuur deden bij de keuze en schifting een goeden maatstaf aan de hand. Nog altijd kunnen onder de Maleische woordenboeken, groot en klein, die van H. C. Klinkert gelden als de eenige wetenschappelijke. Wel heeft Prof. Dr. Ph. S. van Ronkel de Maleisch studeerenden verblijd met een goed woordenboek, maar het is een beknopt werk, waarvan de schrijver zelf in het voorbericht zegt, dat het in het bijzonder is bestemd voor de Inlandsche scholen. Voor

GARAGE JANSEN
WASSENAAR TELEFOON KIEVIET 562
RIJKSSTRAATWEG 135 nabij Viaduct. 2003
BENZINE LAADSTATION 3 POMPEN

JAC. HUIZER

HEEREN
MODEARTIKELEN
RUIM GESORTEERD

THOMSONPLEIN 22, DEN HAAG

FIRMA SEGAAR

DEN HAAG

SPIJ 218. TELEF. 12902
THOMSONLAAN 93. 33667

COMPLEETE MEUBILEERING
TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN
VRAAG BESTEKKEN EN PRIJSOPGAAF

door een ieder, die er iets voor voelt, ondernomen worden.".....
„Wij hebben in Suriname ongeveer 300 kolonies honingbijen en 28 imkers, doch slechts 3 bezitten meer dan 25 kasten. Een zeer pover aantal, en dit waar Suriname beschikt over een prachtflora. M.i. moest iedere plantage b.v. ten minste 300 kasten rijk zijn. En wat een bron van inkomsten zou dit niet betekenen voor de betrokkenen en anderen.”
„Inderdaad — aldus de heer Lissone — er zijn nog heel wat bronnen van inkomsten, die wij over het hoofd zien. De honingbrenst hier per kast is overwegend meer dan in Europa en Amerika en de uitgaven per kast gemiddeld veel geringer.”

Wij hebben dezen zomer heel wat gelezen over zwemsport en in den laatsten tijd over de prestaties van vrouwen, die het Engelsche kanaal hebben overzwommen. Dat ook in Suriname de zwemsport beoefend wordt moge blijken uit het volgende stukje, onder het hoofd „Een stout stuk”, in „De Periskoop, algemeen weekblad voor Suriname” van 10 Juli:
„Onlangs gaf de redacteur van „De West” verslag van een reis naar Brokolonko, het merkwaardig goudplac, waarvan de fabelachtige rijkdom herinneringen opwekt aan het legendarisch Dorado.
Een der leden van het reisgezelschap deelde ons mede, dat het verslag in De West een leemte bevat, welke hij gaarne door ons blad zag aangevuld. De verslaggever heeft namelijk geen melding gemaakt van zijn eigen stouten zwemtocht over de Mamadanvallen. Deze vallen, die men kan zien op de Surinamefilm, hebben een lengte van ongeveer duizend meter. Zij bestaan uit een reeks versnellingen en valletjes, in het midden waarvan zich de zoogenaamde „mama” bevindt. Dit is de hoofdval, waar onder donderend geraas en in wolken van schuim het water ongeveer 'n meter neerploft van de rotsen. Bij vorige gelegenheden had de heer Kraan, onder geleide van Boschnegers, de kleinere vallen en versnellingen afgezwommen. De Boschnegers waren toen echter niet te bewegen geweest om de „mama” af te gaan. Ditmaal waren echter vier jeugdige Boschnegers bereid om al de vallen met hem af te zwemmen. Hun geleide is onmisbaar met het oog op de ontelbare rotsen boven, maar vooral onder water, die aan zulk een tocht een bepaald gevaarlijk karakter geven. Het moet wel een merkwaardige sensatie zijn als men zich met onweerstaanbare kracht voelt medeleuren door den stroom, met de wetenschap dat aan alle kanten puntige rotsen dreigen en dat één enkele misgreep noodlottig kan worden. Verliest de zwemmer zijn stuur dan wordt hij meedoogenloos voortgestuwd langs en over de rotsen. Het reisgezelschap, dat van uit een boot dit stoute stukje gadesloeg, stond duizend angsten uit, maar gelukkig kwam de zwemmer uit het avontuur te voorschijn met slechts een aantal schrammen en blauwe plekken, zonder ernstige kwetsuren. De Boschnegers waren vol bewondering voor den vroomdeling, die zich zoo thuis voelde in hun element en verklaarden, dat een dergelijke tocht nog nimmer door een blanke was ondernomen.”

Hebben wij in ons vorig nummer het overlijden gemeld van een hoogst verdienstelijk Surinamer, den heer Julius A. Polak, met den dood van den heer Cor Anijs heeft de kolonie andermaal een gevoelig verlies geleden. Hij was een jeugdig musicus, die veel heeft gedaan voor het muziekleven in Paramaribo, als oprichter en directeur van verschillende muziekgezelschappen.
In „De Indische Verlofganger” van 27 Augustus een geïllustreerd artikel van den heer Fred. Oudschaans Dentz over „De Geschiedenis van de koffiecultuur in Suriname”.
Den 4en September e.k. zal het 25 jaar geleden zijn dat Mr. Dr. C. F. Schoch, thans Hoofddirecteur van de Surinaamsche Bank, Heerengracht 577, te Amsterdam, zijne werkzaamheden bij genoemde Bank aanvaardde, na eenige jaren Gouvernementssecretaris in Suriname te zijn geweest.
Wij wenschen dezen beproefden vriend van de Surinamers, die steeds toegankelijk is voor allen die hem noodig hebben, geluk met zijn feestdag. Moge hij zijn nuttigen arbeid in het belang van de kolonie, die hem zoozeer ter harte gaat, nog vele jaren voortzetten.
Een interview van den jubilaris vindt de lezer in het

Een goed en billijk adres
voor
prima Thee en Koffie
is
Thee- en Koffiehandel
Noordeinde 105a
's-Gravenhage Telefoon 12413

VLEESCHHOUWERIJ EN SPEKSLAGERIJ
VAN
D. ELINGS
HOFLEVERANCIER AAN
BEIDE HOVEN
PIET HEINSTRAT No. 81, DEN HAAG
TELEFOON 31843 5319
LEVERING VAN UITSLUITEND 1e KWALITEIT
RUND-, KALFS- EN VARKENSVLEESCH
Specialiteit in fijne WORST en VLEESCHWAREN

FOCKE & MELTZER
52 Zoogstraat
DEN HAAG
PORSELEIN, KRISTAL,
AARDEWERK, HUISHOUD EN
KUNST 5304
Gratis verpakking voor Indië onder garantie

Piano's en vleugels
DUCANOLA
NON PLUS ULTRA
F. A. C. F. VAN DER DOES
LANGE HOUTSTRAAT 9
DEN HAAG
BREDA-MAASTRICHT
Vraagst catalogus

P. DE KAT ANGELINO
MOEDRA'S OP BALI
MET 60 TEEKENINGEN VAN
TYRA DE KLEEN
PRIJS gecart. f 9.— geb. in geh. linnen f 11,50
„Hoe voortreffelijk zijn de priesters zelven geteekend. Met goed overleg is, zoowel in de serie Boeddha-priesters als in die van de Sjiwa-priesters, iedere persoon tweemaal geteekend, van voren en van terzijde, daardoor wordt de houding van het lichaam en in 't bijzonder van de handen zeer duidelijk.”
(N. Rott. Crt.)
Uitgave v. d. N.V. „ADI-POESTAKA”, Den Haag

zichzelf of het kind eenig voordeel te bezorgen.
Overtuigd was men daarom dat het overnemen van deze in Oost-Indië geldende strafbepaling in Suriname van de enkele ongewenschte gevallen te treffen, zou leiden tot schade van de belangen der Surinaamsche gemeenschap. Ook werd ernstig bezwaar gemaakt tegen de hier voorgestelde gevangenisstraf.

De Koloniale Staten hebben verslag uitgebracht omtrent het ontwerp, strekkende o.m. om te bepalen, dat geschillen tusschen huurders en arbeiders omtrent de kwaliteit van balata, beslecht worden door een van Gouvernementswege te benoemen commissie. Zij meenen echter, dat het wenschelijk is om niet een permanente commissie te benoemen, doch voor elk geval de arbiters aan te wijzen. Ook meende men, dat deze commissie niet alleen behoort te oordeelen over de kwaliteit van de balata, doch tevens over den daarvoor te betalen prijs. Gewezen werd verder op een praktisch bezwaar; er zijn gevallen dat de arbeider verplicht is slechts balata te leveren, volgens de eischen der Londonsche markt. Zal de commissie die eischen kunnen beoordeelen? Met het voorstel om het risico van het vervoer af te nemen van den arbeider, werd algemeen aangenomen. In overweging werd verder gebragt om de bepaling, dat een arbeider, die bij een onderneming in schuld blijft, in geen vijf jaren een contract met een andere onderneming mag aangaan, aan te vullen met de bepaling, dat na die vijf jaren de schuld beschouwd zal worden als vervallen. Ook werd gevraagd, waarom in het houtkapbedrijf toegelaten wordt te werken met ongecontracteerde arbeiders?

„De West” van 20 Juli schrijft:
„Nickerie. Heeft de katoenonderneming Anderson Nickerie van de zware droogte geprofiteerd om een groot mogelijk oppervlakte land aan te brengen, rijstbouwers aldaar hebben zich na de droogte niet betuigd gelaten en men staat verbaasd over de enorme oppervlakten — duizenden akkers — die zij (Wel) betrekkelijk korten tijd hebben aangelegd.
stand is over het algemeen zeer gunstig. Helpf bezoen mede, dan wordt een schitterende oogst verwacht.

„De West” van 20 Juli schrijft:
„Nickerie. Heeft de katoenonderneming Anderson Nickerie van de zware droogte geprofiteerd om een groot mogelijk oppervlakte land aan te brengen, rijstbouwers aldaar hebben zich na de droogte niet betuigd gelaten en men staat verbaasd over de enorme oppervlakten — duizenden akkers — die zij (Wel) betrekkelijk korten tijd hebben aangelegd.
stand is over het algemeen zeer gunstig. Helpf bezoen mede, dan wordt een schitterende oogst verwacht.

„De West” van 20 Juli schrijft:
„Nickerie. Heeft de katoenonderneming Anderson Nickerie van de zware droogte geprofiteerd om een groot mogelijk oppervlakte land aan te brengen, rijstbouwers aldaar hebben zich na de droogte niet betuigd gelaten en men staat verbaasd over de enorme oppervlakten — duizenden akkers — die zij (Wel) betrekkelijk korten tijd hebben aangelegd.
stand is over het algemeen zeer gunstig. Helpf bezoen mede, dan wordt een schitterende oogst verwacht.

„De West” van 20 Juli schrijft:
„Nickerie. Heeft de katoenonderneming Anderson Nickerie van de zware droogte geprofiteerd om een groot mogelijk oppervlakte land aan te brengen, rijstbouwers aldaar hebben zich na de droogte niet betuigd gelaten en men staat verbaasd over de enorme oppervlakten — duizenden akkers — die zij (Wel) betrekkelijk korten tijd hebben aangelegd.
stand is over het algemeen zeer gunstig. Helpf bezoen mede, dan wordt een schitterende oogst verwacht.

C. J. L. VERMEULEN
FOTOGRAFISCHE ATELIER
TOUSSAINTKADE 20
HANDHAVEN HUNNE REPUTATIE DOOR
PRIJZEN, AFWERKING EN INRICHTING

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal / 80,000,000.-
Statutaire Reserve 21,117,340.-
Buitengewone Reserve 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Strait-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseringen en Financieringen.
Schriftelijke en Telegrafische Credieten.
Reiscrédietbrieven.
Depositio's.
Rekeningen-Courant.
Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken

5024

**Snelle Opleiding voor de
Practijk-Diploma's Boekhouden**
Speciaal voor Indische
Verlofgangers
Spoedopleiding in 6 à 9 maanden
Twee uur les p. week. Lesgeld f 20,- p. mnd.
J. W. AUDIER Jzn.
Gediplomeerd Accountant
Leeraar M.O. Boekhouden
Achterom 68 Telefoon 16423
(één huis vanaf de Passage)
'S-GRAVENHAGE 5505

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE
5021 BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

Berijdt
Gazelle
Geen beter Hollandsch rijwiel
J.F. VROLIJK ZOUTMANSTR. 10^A
TEL. 34725
'S-GRAVENHAGE.

5137

ARTISTIEK BESCHILDERDE 5192
en Geprepareerde zijden Salon- en
Schemerlampen, Japansch systeem
Zorgvuldige afwerking en matige prijzen. Diverse electr.
apparaten, zooals Stofzuigers, Melkkokers, Strijkijzers, enz.
Leveringen, aanleg en herstellingen op Electrotechnisch gebied
„ELECTRO-ARTI”
Toonkamers - REGENTESSEPLEIN 1 - Den Haag

Wissel In- en Verkoop	Hollandsche Bank voor West-Indië Heerengracht 471 AMSTERDAM Tel. 31290 en 35290 CURAÇAO CARACAS VENEZUELA Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela. Columbia en Midden-Amerika. 5008	Incasseringen
Credietbrieven		Handelsinformaties
Telegrafische		Rembours- en
Uitbetalingen		Document.-Credieten

„Algemeen Handelsblad, Bijvoegsel van 28 Augustus.
(Met portret).

Mr. M. Deniet, advocaat bij den Hoogen Raad, ver-
trekt 30 September naar Suriname, om te worden be-
noemd tot advocaat-generaal.
Bij Kon. Besluit dd. 26 Juni is, met ingang van den
dag van vertrek naar Paramaribo, de heer mr. J. C.
Brons, advocaat en procureur te Rotterdam, benoemd
tot lid van het hof van Justitie in Suriname.
Bij Kon. Besluit dd. 26 Juni is, met ingang van 22
Augustus, aan den heer S. H. de Granada eervol ontslag
verleend uit de betrekking van agent-generaal voor de
immigratie in Suriname en als lid van den raad van
bestuur in dat gewest, en zulks met dankbetuiging voor
de in die functiën aan den Lande bewezen diensten.

Curaçao.
Salarissherziening.
Und kein Ende! zouden wij aan het opschrift heb-
ben willen toevoegen, wanneer wij onzen indruk had-
den moeten weergeven, dat met de allerlaatste voor-
stellen het einde van het lapwerk allerminst kan wor-
den geacht te zijn bereikt.
Bij de in 1925 tot stand gekomen duurtetoelagen zijn
de ambtenaren met een inkomen van f 6000.— en meer
uitgesloten. Zooals men in de M. v. A. op de begroo-
ting van 1927, gericht aan den Kolonialen Raad, lezen
kan, was dat, omdat „daar een duurtelbijslag bijzonder-
lijk dient om oogenblikkelijke behoeften te bevredigen,
is het niet noodig die te geven bij en boven bezoldi-
gingen, die reeds in staat stellen in voldoende mate
in het levensonderhoud te voorzien.”
Toen kreeg bij de begrooting van Koloniën de gou-
verneur van Curaçao een traktementsverhooging, waar-
bij ook een beroep werd gedaan op de stijging van den
levensstandaard.
En thans komt de gouverneur met voorstellen tot
traktementsverhooging voor de hoofdamtaren, voor
welke, volgens de M. v. t., nu ook gelden „de kostbare
levensomstandigheden, die de ontwikkeling van Cu-
raçao thans heeft tot stand gebracht.”
Wij laten de ontworpen regeling hier volgen en ver-
melden achter de nieuwe bedragen de thans geldende.)

	verhooging		
Gouvernements-Secretaris	f 8.004	f 7.008	f 996
Gezaghebber van Aruba en Bonaire	„ 7.008	„ 6.000	„ 1008
Gezaghebber van de Boven- windsche Eilanden	„ 8.004	„ 7.008	„ 996
Procureur-Generaal	„ 11.004	„ 10.008	„ 996
Voorzitter van het Hof van Justitie	„ 10.008	„ 8.004	„ 2004
Lid v. h. Hof van Justitie	„ 8.004	„ 7.008	„ 996
Griffier v. h. Hof v. Justitie	„ 7.200	„ 5.508	„ 1692
Advocaat-generaal bij het Hof van Justitie	„ 7.200	„ 5.508	„ 1692
Administrateur v. fin.	„ 10.008	„ 8.004	„ 2004
Inspecteur van belastingen	„ 7.200	„ 6.000	„ 1200
Koloniale Ontvanger	„ 7.008	„ 5.100	„ 1908
Postdirecteur	„ 7.008	„ 5.100	„ 1908
Directeur van den Openba- ren Gezondheidsdienst	„ 10.008	„ 12.000	—
Dir. v. Openbare Werken	„ 10.008	„ 7.200	„ 1808
Chef van het Haven- en loodswezen	„ 9.600	„ 7.200	„ 2400

Wij zullen allerminst zeggen, dat de voorgestelde be-
zoldigingen — op enkele uitzonderingen misschien na
— te hoog zijn. De regeling als zoodanig kan intusschen
aanleiding geven tot allerhande beschouwingen, waar-
van wij er eenige willen laten volgen.
Vooreerst zien wij, dat de gouverneur van deze al-
gemeene traktementsherziening der hoofdamtaren
gebruik maken wil om op de incidenteele verhooging,
voor den administrateur van financiën en den post-
directeur bij de begrooting voor 1927 voorgesteld, nog
een f 400.— resp. f 1000.— op te leggen.
In de tweede plaats trekt de aandacht de geweldige
voortgang van den chef van het haven- en loods-
wezen, een ambt, dat nog niet eens vervuld is. Mis-
schien hoort deze betrekking tot die, waarvan in de
M. v. t. gezegd wordt, „dat gegadigden hun sollicitatie
introkken na kennisneming der geldende salarissen of

1) Waarom de Inspecteur van het Onderwijs vergeten is, blijkt niet uit de stukken.

hooger betaling bedongen dan de vastgestelde on-
nieke wedde.”

Het zonderlingst lijkt ons de regeling voor de re-
terlijke macht. De voorzitter van het hof van justitie
wiens werkzaamheden practisch niet veel schijnen
verschillen van die der leden, gaan met f 2000.— vo-
uit, de griffier en de advocaat-generaal stijgen
f 1700.— en de leden van het hof met niet meer
f 1000.— De bezoldiging dezer leden blijft dan
ver beneden hetgeen voor de gegradueerde dragers
dit ambt billijk moet worden geacht, zoowel beschou-
van het standpunt der verhooging, vergeleken met
andere verhoogingen, als vergeleken met de andere
zoldigingen. Een gelijkstelling met de ambten van
vernehmenssecretaris en gezaghebber der bovenwin-
sche eilanden, en een plaatsing onder de betrekking
van administrateur van financiën en chef van het
ven- en loodswezen, misschien ook van directeur
den Openbaren Gezondheidsdienst en van directie
van openbare werken, doet aan de „betekenis”
het ambt van lid van het hof van justitie allerminst
recht wedervaren. Bovendien is het verschil met
ongegradueerde griffier en advocaat-generaal veel
gering.
Het ware wel te wenschen, dat bij deze regeling
kening gehouden was met de o.i. veelzins juiste besou-
wingen van den heer Kesler in dit blad van 24 Juni.
Ook hierin kon tot voorbeeld strekken de eenige ja-
geleden door gouverneur Helfrich ontworpen regeling
waarbij aan ambtenaren met een academische of dan-
mee gelijk te stellen opleiding en met een Nederlandse
artsdiploma een verhooging van f 1900.— boven
vastgestelde bedrag werd toegekend.
De Koloniale Raad zal met deze voorstellen wel
meegaan. Vooreerst gelden hiertegen goeddeels bezou-
de bezwaren als tegen de verhoogingen, bij de begroo-
ting voor 1927 voorgesteld. En in de tweede plaats
zal de vraag opkomen, waarom hier salarisverhooging
en bij de lagere ambtenaren duurtetoelagen, waarden
de eenige jaren geleden vastgestelde regeling een
recht verbroken wordt.

Gouverneur en emigrant.
La Cruz ontving 7 Juli 1926 een bericht van Cuba,
geschreven op Central Manati (een suikerfabriek) den
14den Juni. Drie weken had deze briefkaart dus noo-
digh gehad om haar bestemming te bereiken.

Ailen waren daar nog in de verwachting, schrijft
blad van 14 Juli l.l., dat een stoomboot hen zou kom-
halen, en allen hadden ervoor getekend, opdat
gouverneur goed zou begrijpen, dat het de moeite
loonen, hen door een stoomboot te laten halen. De
verneur heeft echter een schoener gezonden. Het
denkt nu wel, dat die menschen met de Frisia zullen
komen. Maar de Amigo meent, dat dit nog te be-
staat, omdat die lieden „reikhalzen om per stoomboot
naar Curaçao terug te keeren.” En als zij niet komen
zegt La Cruz, kan de gouverneur er mee rekening hou-
den, hoeveel menschen achtergebleven zijn, en op
andere gelegenheden wachten om hen af te halen.

Is het niet kras? De gouverneur gaat — met
vrouw Brantjes nog wel — met een schoener naar
bovenwindsche eilanden, en de Cubaansche emigra-
ten zouden wachten op een stoomboot.

Inderdaad is de reis van Cuba naar Curaçao een
dere dan van Curaçao naar St. Martin, maar een gou-
verneur van Curaçao is ook geen emigrant.

Waarmee wij nog niet willen zeggen, dat wij
een „eenvoudige” reis van den gouverneur toejuichen
het decorum heeft ook zijn eischen.

Geschiedkundige Sprokkelingen.
Uit de Cur. Crt. van 24 Mei 1828:
Waarschouwing.

De ondergeteekende Commissaris van Policie, wa-
schouwt by deze elk en een iegelyk tegen het gebrui-
van Sardynen, alias Sardientjes, als zynde dezelve
gens te kennen geven van den Stads Chirurgyn,
deze en de volgende maanden Juny, July en Augustus
gewoonlyk vergiftigd.

De Commissaris van Policie,
Mr. J. B. GRAVENHORST.
Den 17den Mei 1828.

Uit den Verrzen Vreemde.

Duitsch-Fransche handelsovereenkomst.
Het wil ons voorkomen, dat de pers h.t.l. niet zoo
belangstelling heeft getoond voor een bericht, als
wel verdient. Er is een Duitsch-Fransche handelsover-

B. G. TAL, Leeraar M.O. Boekhouden
Stille Veerkade 24 's-Gravenhage
Telefoon 14715

Opleiding voor het M.O. Examen en voor
het Examen Privaat-Docent
(Genootschap voor Practisch Handelonderwijs)

N.V. A. G. KIPP's Effectenkantoor 5346
Directeur P. J. AARTS
Willemstraat 38 - 's-GRAVENHAGE - Tel. 15550
Effecten, Coupons
Administratie en Vermogenbeheer

F. BARTELS,

Schenkweg 90 Den Haag.
DAMESKLEERMAKER EN BONTWERKER.
ONTVANGEN de nieuwste modellen
JAPONNEN, BLOUSES etc.

Fa. v. ASMA VAN DONGEN
Lood-, Zink- en Sanitaire Werken
TOONKAMER
EDISONSTR. 142, TEL. 33314
DEN HAAG

UTRECHT.

„DE STAD UTRECHT”
OUDE GRACHT 194 TELEFOON 4198
bij de Gaardbrug, einde Lijnmarkt. 5068
Glas, Porselein en Aardewerk
GRATIS VERPAKKING VOOR INDIË.
GARANTIE VOOR BREUK.

Ter overweging

De Bond van Vruchtenhandelaren te Londen, heeft dezer dagen eenige merkwaardige cijfers openbaar gemaakt. Verleden jaar besloot hij tot een groote advertentie-reclame onder het motto „eat more fruit”. Het gevolg is geweest, dat voor twaalf miljoen Gulden méer werd omgezet dan het jaar te voren. Over de twee jaren, waarin de reclameveldtocht voor het eten van fruit werd ondernomen, hebben de advertentiekosten nog geen f 1.200.000 bedragen, terwijl het bedrag van den omzet in dezelfde periode is toegenomen met

24.000.000 Gulden

NIEUW PARIJS

Langestraat 35 - AMERSFOORT - Tel. 308

Luxe- en Huishoudelijke Artikelen
Glas-, Porselein-, Aardewerk
SPEELGOED

Uitgebreide sortering tegen scherp concurrerende prijzen.

HET ADRES voor H.H. Leden van „Oost en West”

5063 WED. J. LOHMANN

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door goede en voortdurende reclame.

GEBRUIK DIT BLAD

VOOR UW

Reclamecampagne.

BRIEVEN en stukken, de afdeeling Advertenties betreffende, uitsluitend te adresseeren: Administratie Koloniaal Weekblad, Nobelstraat 20, Den Haag. Dus NIET enkel Drukkerij Ten Hagen.

tot den minister van binnenlandsche zaken, Dr. Malan; de deputatie verzocht een conferentie te willen doen houden, door vertegenwoordigers van de Imperiale regeering, van de Z.-A. Unie, van de Ind. regeering, van Indië en van het Z.-A. Indië-congres. De deputatie werd niet geheel onverrichterzake naar huis gezonden, haar werden eenige wijzigingen in- en nader overleg betreffende het wetsontwerp toegezegd, maar de conferentie werd niet gehouden. Uit Br.-I. kwam in December l.l. een delegatie van 4 vooraanstaande persoonlijkheden naar Z.-A., om zich ter plaatse op de hoogte te stellen omtrent de economische positie van de Br.-Indiërs. Deze commissie bewees weer eens wat tacl vermag, zij maakte op de autoriteiten en invloedrijke personen in Z.-A. 'n uitstekenden indruk. Dr. Malan trok 't aangevochte wetsontwerp in. Intusschen had de Br.-Indische regeering tot die van de Z.-A. Unie het verzoek gericht eenige afgevaardigden naar Indië te zenden om land en volk beter te leeren kennen. Het is de dienstgevolge aangewezen commissie, welke nu uit Durban vertrokken is. De minister van mijnwezen en industrieën, F. W. Beijers, heeft de leiding, zijn medeleden vertegenwoordigen de Z.-A. partij, de arbeiderspartij, de Nation. partij, terwijl de heer J. R. Harts-horne, hoofdamtenaar van het immigratie-departement, die de commissie van Br.-Indiërs door Z.-A. heeft vergezeld, als secretaris meegaat.

De bedoeling is, dat de commissie terug zal zijn vóór de in December te Pretoria te houden conferentie van vertegenwoordigers der Z.-A. Unie en der Indische regeering, betreffende de positie van de Indiërs in Z.-A. Men hoopt, dat generaal Hertzog, de minister-president en de heer Havenga, de minister van financiën, dan ook terug zullen zijn van de Imperial-conferentie te Londen. Dit alles spant de verwachting hoog voor een groot en goed resultaat der bijeenkomst, die zich in December zal bezighouden met de positie der 160.000 Indiërs in Z.-A., maar de Br.-Indiërs doen bij voorbaat toch reeds het bezwaar gelden, dat bij de conferentie alleen regeerings-vertegenwoordigers zitting zullen nemen, in tegenstelling met het verzoek dat door het congres van Indiërs in Z.-A. tot minister Malan werd gericht.

Ingezonden.

Het Congres van Boedi Oetomo.

Soerakarta, 28 Juli 1926.

Aan de Redactie van het „Koloniaal Weekblad”.

M. H.

Op blz. 4, laatste kolom onderaan (Rubriek: Van Week tot Week), van No. 24 van Uw orgaan van 17 Juni 1926, gisteravond door mij ontvangen, komt de mededeeling voor, dat wegens spreekdelict op het jongste Boedi Oetomo-Congres zullen vervolgd worden..... en dan komt een heel lijstje van personen.

Inderdaad is dat bericht in de Indische bladen gelanceerd, edoch volkomen onjuist.

De politie te Solo heeft geen enkel spreekdelict op dat congres geconstateerd, al ging het er vrij scherp toe, ja al was het soms op het kantje af. U weet, dat het congres alhier plaats had.

Hoe dat bericht in de pers is gekomen, is mij niet duidelijk geworden; ik heb het dadelijk tegengesproken. Er wordt dus niemand terzake vervolgd.

De critiek van het „Vaderland”, dat blijkbaar nog niet weet, dat dergelijke berichten controle behoeven, had dus gevoeglijk in de pen kunnen gehouden zijn.

Een kleine rectificatie, aan de hand van dit schrijven, zag ik gaarne in Uw weekblad opgenomen.

Hoogachtend,

J. H. NIEUWENHUIS.

Naschrift der Redactie.

We stellen het natuurlijk op hoogen prijs, dat de Heer Nieuwenhuis, Resident van Soerakarta, aan den inhoud van ons blad blijkbaar volle aandacht schenkt. Het bedoelde, aan de Nwe Rott. Cour. ontleende, berichtje werd door ons zonder commentaar geplaatst. De beschouwing door het „Vaderland” er aan vastgeknoopt, heeft dat blad aanleiding gegeven de strekking ervan gedeeltelijk te herzien, toen later door de Indische couranten de juiste toedracht dezer zaak in bijzonderheden hier te lande bekend was geworden.

Red. Kol. Weekbl.

Apotheek M. L. ADAMA

Bezuidenhout 111 - DEN HAAG - Telef. 70366

Allopathische en Homoeopathische Geneesmiddelen

Verbandstoffen en Ziekenverplegingsartikelen.

MINERALE WATEREN 5148

Binnen- en Buitenlandsche
Verpakte Geneesmiddelen

denkomst gesloten, die met ingang van 20 Augustus geldig is geworden. 't Is waar, zij is voorloopig maar voor 6 maanden aangegaan; maar de bedoeling hiervan niet, en kan uit den aard der zaak ook niet zijn, dat hij slechts voor een half jaar zal gelden, in dit voorloopige ligt de strekking uitgedrukt om het als een proef- te beschouwen ten einde veranderingen en verbeteringen aan te brengen, welke in dat tijdperk door de praktijk als wenschelijk zullen worden aangewezen. Althans 't eenigszins tegenstrijdig, toch kan dus ge- worden, dat het voorloopige, zoo opgevat, juist op de bedoeling van het bestendige wijst.

Deze toenadering tusschen Duitschland en Frankrijk is zeker een verblijvend verschijnsel. Zij is dit te meer, omdat zij geen maaksel is van diplomatiek overleg waar de naties buiten staan, maar, omgekeerd, een diploma- gevolg van door den handel geuiten wensch tot toe- en samenwerking. De gebeurtenis teekent zich scherp in 't licht der zich zettende nieuwe groepe- en, waarover wij hier nog de vorige week spraken, die dreigen Frankrijk te isoleren van de andere middellandsche zee staten en van de Britsch-Ameri- cische combinatie. Haar komt echter nog bijzondere opletendheid toe, om de koloniale paragraaf, die zij vat, en die haar, ook volgens Fransche bladen, wel- het meeste gewicht bezorgt.

Daarin wordt bepaald: In de koloniën Madagascar, Réunion, Martinique, Guadeloupe, Gyana, Nieuw Caledonië en Gabon genie- de voortbrengselen van Duitschen oorsprong dezelfde reductiën als aan de Fransche grenzen.

In de koloniën van Fransch W.-Afrika, Fr. Midden Afrika (met uitzondering van Gabon), de Kust van Somalië, St. Pierre en Miquelon, de Fr. bezittingen in Indië en in Oceanië, in Tunis en in de onder Fr. man- dat staande gebieden zullen de uit Duitschland af- komstige voortbrengselen het voordeel der laagste tarieven genieten.

Omgekeerd zullen de voortbrengselen van die kolo- niale protectoraten en mandaatgebieden bij invoer in Duitschland behandeld worden op den voet der meest gunstigste natie.

Zoals men weet, heeft Frankrijk voor zijn eigen producten bevoorrechte tarieven of volkomen vrijen invoer in de overzeesche landen onder zijn vlag. Het zoodoende dus voor eigen producten een voor- houd. Maar voor den vreemden invoer geeft Duitschland voortaan gelijke kansen met de meest gunstige natie. Dat zegt wel iets in dezen tijd!

Duitschland ijvert een zich duchtig roerende vep voor de noodzakelijkheid van een overzeesch af- gebied en van overzeesche bronnen voor grondstof- en. Men zal zich ook herinneren, dat Dr. Schacht, de president van de Rijksbank, die Duitschland over de valuta-crisis heen geholpen heeft, onlangs aan de ko- loniale politiek den weg aanbevolen heeft, om, zonder den moeilijk in te willigen eisch van Duitsche kolo- nien onder eigen vlag te blijven aandringen, het daar- te leiden, dat Deutsche gecharterde en geprivili- gien maatschappijen in overzeesch gebied werkzaam zijn. Volgens uitlatingen op de in Augustus in Hamburg gehouden koloniale week, is men in deze richting reeds met succes werkzaam. Nu is 't stellig het zonder beteeckenis, dat Frankrijk zich hierdoor niet meer gewaarschuw en angespoord voelt om te- gen den Duitschen invloed in te gaan, maar ten zelfden tijde nog een overeenkomst sluit, waardoor het alle reuren van zijn overzeesch gebied voor den Duitschen ondernemingsgeest open stelt.

Marianne is niet ineens een opofferende vriendin van Michel geworden. Parijs moet door deze overeenkomst, behalve de voordeelen voor de Fransche nijverheid en productie, bij de tegenwoordige politieke verhoudingen wellicht nog andere belangen gediend achten. Kan hier- van aan de voormelde koloniale paragraaf wellicht beteeckenis van verdere strekking toegedacht wor- den, in ons oog is de aankondiging van een nieuw Fransch-Duitsche koloniale politiek reeds van zooda- nigen belang, dat wij haar als een historische gebeurtenis van den dag signaleeren.

Z. Afrika—Britsch-Indië.

Den 30en Augustus is een officieele deputatie van Durban naar Br. Indië vertrokken, van wier bemidde- ling wellicht eindelijk uitkomst te verwachten is voor de zoo moeilijke kwestie der positie van de Br.-Indiërs in Z.-Afrika.

In Juli 1925 werd door de Z.-A. regeering een wets- ontwerp ingediend, dat de vestiging wilde regelen van bewoners met gelijken rasoorsprong. Een congres van Indiërs in Z.-A. richtte bezwaren tegen dit ontwerp

INSTITUUT VOOR MAGNETISME EN MASSAGE

HOOGTEZON EN DIATHERMIE

W. F. WAGHTO, ARTS

5230

vestigd v. GALENSTRAAT 70, b/h PR. HENDRIKPL.

Prekuren: 8.30—10 uur voormiddag, 1.30—3 uur middag 7—8 uur 's avonds. Spreekuur Oogarts: zaterdagmiddag van 3.30—4.30 uur. Magnetiseurs- masseurs: H. C. ORIF VAN AMSTEL, W. P. MÜNZE.

WAAROM

is het adres voor alle Repatrieerenden bij ons?

OMDAT

onze Meubelen in onze EIGEN fabriek worden vervaardigd en wij dus ALLES garandeeren en UITERST billijke prijzen berekenen. Aanbev.

5258

GEBRS. J. & A. JUNGESCHLÄGER
JAN HENDRIKSTRAAT 19 - DEN HAAG

W. J. M. SIMONIS'

BEDDEN MAGAZIJN

GROENMARKT 34

TEL. 14420 DEN HAAG

GROOTSTE KEUZE

LEDIKANTEN - MATRASSEN

DEKENS 5005

ONZE „PHOENIX“ MATRASSEN (Gedep.)

OVERTREFFEN ELK ANDER SOORT IN AANGENAME LIGGING EN SOLIDITEIT. HONDERDEN TEVREDENHEIDSBETUIGINGEN TER INZAGE

WARMWATER

Gratis G.E.B. warmwater-installatie

INLICHTINGEN:

M. A. VROLIJK

Thomsonlaan 41 Telef. 35618

'S-GRAVENHAGE

Alle voorkomende reparatiën tegen concurrerende prijzen. 5169

HERMAN MIDDENDORP

HET ZWARTE VENSTER

MET BANDVERSIERING VAN JOH. L. TER VEER.

Ingenaaid f 3.25, gebonden f 4.50.

„... Middendorp heeft den waren toon getroffen. Nergens hindert ons een valsheid geluid. Hij is noch sentimenteel, noch stoort ons een te realistische uitweiding of noodeloze mooi-schrijverij.“

Frits Lapidoth in *De Nieuwe Courant*.

„... Hoe dan ook, dit boek van Herman Middendorp is moeilijk te vergelijken met de hedendaagsche literaire verschijningen. Het is geen psychologische roman, gelukkig niet, en het is, wat zuiverheid van geest betreft, bijna niet aan te nemen als een schepping van dezen tijd.“

Johan Koning in *De Indische Courant*.

Uitgave v. d. N.V. „ADI POESTAKA“, Den Haag

J. VAN BUUREN

APOTHEKER

KANAALWEG 53 :: SCHEVENINGEN

TELEFOON 50105

Passagierslijsten van de K. W. I. Mail.
Den Haag, 27 Augustus 1926.
Aan de Redactie van „Oost en West“.
Mijnheer de Redacteur,

Vermoedelijk heeft U en hebben enkele lezers mijn ingezonden stuk gelezen in andere bladen over de *Passagierslijsten van de K. W. I. M.* Ik acht het echter raadzaam dit onderwerp ook in uw geacht blad ter sprake te brengen, omdat ik overtuigd ben, dat U deze lijsten ook zou willen opnemen, wanneer U daartoe in de gelegenheid werd gesteld. Doch door gebrek aan medewerking van de zijde van de Directie van de K. W. I. M. wordt U die gelegenheid onthouden. Ik ontving van vele zijden, schriftelijk, mondeling en telefonisch steun voor mijn verzoek. Velen in den lande zouden het niet meer dan billijk vinden, wanneer het verzoek werd ingewilligd, maar de Directie blijft weigeren, omdat *eenige jaren geleden eenige passagiers verzocht hebben het niet te doen*. Kan men zonderlinger argument denken?

Maar de lezers van de „West India Committee Circular“, in Engeland verschijnende, worden wel in de gelegenheid gesteld om de namen te lezen van de *Engelsche* passagiers, die met de booten van *dezelfde* maatschappij naar Europa reizen!

Ik vraag mij af wat moet voorgaan. De belangstelling in Nederland of in Engeland, waar n.b. de maatschappij jaren lang in de groote Engelsche bladen met een verkeerd naam werd weergegeven (zonder dat deze of haar agenten dit bemerkten) totdat op mijn aandrigen, na veel heen en weer geschrijf, tijdens mijn verblijf in Engeland, aan dien misstand een einde kwam. De maatschappij stelde mijn bemoeiingen in deze zeer op prijs. Wij *Nederlanders* stellen nu zeer op prijs, niet op den achtergrond te worden gedrongen, neen niet over het hoofd te worden gezien.

Met dank voor de plaatsing,

Hoogachtend, Uw Dw. Dr.,
FRED. OUDSCHANS DENTZ
West-Ind. Ambten. met verlof.

Andere bladen worden verzocht dit over te nemen.

1) Ongetuigd. We vastgiden op dat schrijven de aandacht in het „Ko.“ Weekblad“ van 29 Juli (bl. 12). Red.

Berichten der Afdeelingen.

Afdeeling Apeldoorn.

Op de bestuursvergadering van 25 Aug. l.l. hebben we besproken, wat we nog in 1926 zouden kunnen doen. Het resultaat daarvan is:

- 1e. Te trachten in de tweede helft van October een voorstelling van de films: „Dwars door Sumatra“ en „De kroning van den Sultan van Deli“ te arrangeren voor leden enz. en voor scholen.
- 2e. Een lezing met lichtbeelden omstreeks half November „Uit den Hindoe-tijd op Java“, door den heer Ch. Dumont, die we moesten verschuiven.
- 3e. Contact te zoeken met eenige omliggende gemeenten, teneinde ook daar een „Indischen avond“ te organiseren.

Verder werd besproken de propaganda — waarvan we hopen, dat we resultaten zullen kunnen melden — en de voorloopige plannen voor de herdenking van ons 25-jarig jubileum. Genoemd werden vele mooie, doch kostbare plannen... Ook daarover zullen we ons beraden. De Padangramp-commissie blijkt achteraf te hard van stapel te zijn gelopen. De termijn van inzending is nog steeds niet gesloten. Te zijner tijd zullen we daarover nog wel berichten.

De Secretaris,
J. C. BAARS.

Afdeeling Curaçao.

JAARVERSLAG OVER 1925.

Aantal leden.
Op het einde van het Vereenigingsjaar 1925 bedroeg het aantal leden dezer afdeeling 13. In den loop van het jaar gaven zich 4 personen als lid op, terwijl 2 leden naar Holland terugkeerden.

Vertegenwoordiger.
Einde 1924 zag de Afdeeling zich door den dood van den heer Meerdinck, van haren vertegenwoordiger beroofd. In genoemden heer verloor de Afdeeling een

KNIP-ACADEMIE „CASANO“

EDISONSTRAAT 126 — 'S-GRAVENHAGE

Cursus en Privaatlessen in het knippen van Dames- en Kinder-, Boven- en Onderkleeding. — (Moderne methode) Zeer geschikt voor Indische Dames

PAPIEREN PATRONEN OP MAAT

Aanbevelend, Mevr. J. NOLDUS, Gediplomeerd te...
zeer bekwaam en volijverig vertegenwoordiger, die gedurende eenige jaren op waardige wijze onze Vereeniging vertegenwoordigd heeft. Gelukkig werd de Kapitein de Ridder op verzoek van het Hoofdbestuur in het begin van dit jaar bereid gevonden voorloopende de vertegenwoordiging waar te nemen. Hierop heeft plaats hem namens de Afdeeling dank te zeggen en de wijze waarop hij zijn beste krachten ter beschikking stelde van de Vereeniging gedurende den tijd zijn waarnemingsschap. Eind Juni werd onderzocht door het Hoofdbestuur als vertegenwoordiger voor Curaçao benoemd.

Verdere bijzonderheden zijn er over het afgelopen jaar niet te melden. Groote belangstelling voor de eeniging bestaat hier nu eenmaal niet. Getracht worden meerdere belangstelling ervoor te doen, o.a. door propaganda bij de alhier gevestigde Petroleum Maatschappij.

Laat ons hopen dat 1926 van een en ander resultaat mag zien!

De Vertegenwoordiger op Curaçao
KRUGERS.

Hiermede moge nog volgen de geldelijke verantwoording over 1925, voor zoover daarvan de gegevens wezig zijn.

Saldo per 1 Januari 1925	f 83.50
Ontvangen contributies over 1925	f 1.50
Geremiteerd aan het Hoofdbestuur	f 83.50
Incassokosten en portie	f 1.50
Saldo	

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur.

ALBUM-FOTO'S SUMATRA'S WESTKUST.

In aansluiting met de mededeeling in een vorig N. omtrent de voordracht van den heer W. A. Uiterwijk verzocht deze ter kennis te brengen, dat de aanname van de albums niet doorgaat, indien niet minstens 100 foto-reproducties van diverse plaatsen, panoramas, kleederdrachten, enz. van Sumatra's Westkust en len kosten f 3.50 per stuk franco per post, terwyl geheele netto-opbrengst zal worden afgedragen aan de Steuncomité voor de slachtoffers van de aardbeving ramp ter Sumatra's Westkust.

- HOOFDBESTUUR DER VEREENIGING „OOST EN WEST“.**
- R. Zuyderhoff, Voorzitter.
 - F. van Peski, Onder-Voorzitter.
 - F. H. W. J. R. Logeman, Lid.
 - F. H. A. van der Brugh, Secr.-Penningm.
 - E. Roodhuijzen, Amersfoort.
 - G. C. van den Wall Bake, Amsterdam.
 - W. C. Clasener, Amsterdam.
 - J. C. Baars, Apeldoorn.
 - Mr. J. Huges, Arnhem.
 - Mevr. de Douair, Jhr. W. C. Clifford Kock van Breugel-Roelofs, Breda.
 - Dr. H. H. Zeylstra Fzn., Deventer.
 - Mevr. C. van Assen-Sol, Den Haag.
 - J. Franke, Groningen.
 - H. F. Wagenaar-Reisiger, Haariem.
 - J. A. van Hamel, Leiden.
 - F. E. Luitjes, Nijmegen.
 - Z. G. Ph. Marcella, Rotterdam.
 - H. Somermeijer, Utrecht.

Van de Redactie.

De Secretaris der afdeeling Apeldoorn zond de Nieuwe Apeld. Courant van 24 Aug., waaraan volgende:
Het Koloniaal Weekblad, Organ der Vereeniging Oost en West, Uitgave-adres Heulstraat 17, Den Haag. Het nummer van 19 Augustus (no. 33) geeft een belangwekkende opstellen. De inhoud vinde hier plaatsje:
Ramp Sumatra. Ingekomen gelden van 8 tot en met 14 Aug. 1926. — De Padang-collecte te 's-Gravenhage.

Voor Hondenartikelen

Krachtvoeder, Dogcakes, Hokken, Manden, Stoeptassen, Halsbanden, Lijnen, Transporthokken, enz.

IS HET ADRES:

P. H. VERSEVELDT

Fred. Hendriklaan 204 - 's-Gravenhage - Tel. 530
(Voortzetting der zaken v. d. Fa PETERS & Co., Parkstraat)

GEBR. v. EGMOND
 Waalsdorperlaan 23 Tel. 71639
 DEN HAAG
 5161
 Aanleg en onderhoud van Tuinen
 Levering van alle soorten planten
 — Vraagt gratis prijsopgaaf —

P. VAN DEN BERGE
 Bankastraat 41 Tel. 15587 's-Gravenhage
 Gas, Water, Electriciteit, Baden, Geysers, Haarden,
 Gaskachels, Tuin- en Gasslangen,
 Lood- en Zinkwerker. 5289
Groote Reparatie-Inrichting

**BRIEVENBUS -
 PRULLEMAND**
 Dit is vaak de weg, die uw reclame-
 drukwerk aflegt, terwijl het moet zijn:
**BRIEVENBUS-
 HUISKAMER
 OF KANTOOR**

Een waardeerend oordeel over het Bestuur van Ned.-Indië. — Indische Bedestonden, door S. Kalff (slot). — De teruggave onzer Koloniën door Engeland, door H. A. Ritter (II). — Uit de geschiedenis van Suriname, door v. d. B. — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit de Indische Bladen: I. Uit de Eur. Pers. II. Uit de Inl. Pers. III. Uit de Chin. Pers. — Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Berichten der Afdeelingen: Leiden. — Mededeelingen: I. Van het Dag. Bestuur, II. Van de Redactie, III. Van het Informatie-Bureau. — Mutatiestaat van 11 tot 18 Augustus 1926. Ter navolging!

Mej. A. M. Nelissen, Commies bij het Kadaster; Wilgstraat 57, 's-Gravenhage.
 G. A. Nelissen, Controleur 1e kl. bij den P.T.T.-dienst; Wilgstraat 57, Den Haag.
 Mevr. W. H. Nelissen geb. Vaalen, Assistent bij het Post- en Telegraafkantoor te Batavia; Wilgstraat 57, Den Haag.
 A. J. van der Heyden, fd. Controleur bij het B. B. in commissie van de Landelijke inkomsten te Den Pasar; Sophialaan 5, Baarn.
 H. A. O. Kollmann, Controleur 1e kl. bij den P.T.T.-dienst; p/a. Ned. Handel-Mij., Den Haag.
 V. de Leeuw, Assistent-Resident van Poerbalanga, residentie Banjoemas; p/a. Dr. A. K. Kok, Joseph Israëlplein 7b, Den Haag.
 H. W. May, Districts-Geneesheer in Suriname; Van Kinsbergenstraat 27 I, Amsterdam.
 H. C. P. Th. Reijnt, tijd. wnd. Ambtenaar 3e kl. bij den Dienst der In- en Uitvoerrechten en Accijnzen; Obrechtstraat 465, 's-Gravenhage.
 F. P. de Nijs, Alg. ontvanger 3e kl. bij 's Lands Kas te Tandjoeng Pandan; Obrechtstraat 303, 's-Gravenhage.
 G. H. Bartman, Hoofdstationschef bij de S.S. en Tr.; Voltastraat 8, 's-Gravenhage.
 J. van Kleef, Controleur 1e kl. bij den dienst der Landelijke Inkomsten; Hooge Rijndijk 190, Leiden.
 C. Boterhoven de Haan, Controleur 1e kl. bij het B. B. in de gewesten buiten Java en Madoera; p/a. Prof. Mr. H. Carpentier Alting, Van Hoornbeekstraat 15, 's-Gravenhage.
 A. Brener, Onderopzichter-machinist bij de S.S. en Tr.; Obrechtstraat 481, 's-Gravenhage.
 A. Moerings, Politie-opziener 1e kl. in de residentie Bangka en Onderhoorigheden; Vlierboomstraat 9, 's-Gravenhage.
 L. G. Onrust, Architect bij de Waterstaat en 's Lands B. O. W.; Poste Restante, Groningen.
 J. Mallinckrodt, Controleur 1e kl. bij het B. B. in de gewesten buiten Java en Madoera; Lumeysiraat 47, 's-Gravenhage.

Tegenwoordig vindt men zoóveel drukwerk in de bus, dat het aankijken niet waard is, dat telkens het heele zaakje dadelijk weggegooid wordt. Uw drukkosten, bezorgloon of porto, alles is dan óók weggegooid!
 Waarom dan geen reclamedrukwerk rondgezonden, dat door zijn aantrekkelijkheid opvalt, gelezen en vooral: bewaard wordt? Zulk drukwerk krijgt U niet van knoeidrukkerijtjes en evenmin van Multiplicators, doch wel van de
N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 NOBELSTRAAT 20 * DEN HAAG

Van het Informatie-Bureau:
INDISCHE VERLOFGANGERS:
 van den Burgh, tijd. wnd. Commies op het kantoor van den Gewestelijken Leider der Veldpolitie te Batavia; Engelenburgstraat 53, Den Haag.
 Rijken Rapp, Hoofdobservator bij het Kon. Magnetisch en Meteorologisch Observatorium te Weltevreden; Ten Hovestraat 101, Den Haag.
 van Kapel, Politieopziener 1e kl. aan de Opleidingschool van het personeel der politie te Soekaboemi; Hoofdstraat 189, Alphen a. d. Rijn.
 A. M. Ehreneron, Kantoorhoofd met den pers. titel van Referendaris bij de Alg. Rekenkamer; Van Aerssenstraat 168, 's-Gravenhage.
 H. M. J. D. Büno Heslinga, Ambtenaar 2e kl. bij den dienst der In- en Uitvoerrechten en Accijnzen; Edisonstraat 144, 's-Gravenhage.
 A. Leidelmeijer, Idem als voren; Laan van Meerdervoort 717, 's-Gravenhage.
 Ch. L. de Gosse, Commies bij het Dept. van Financien; Laan van Meerdervoort 335, Den Haag.
 J. M. Maas, Werkbaas bij de Staatsstramwegen; Marneestuinstraat 25 boven, Rotterdam.
 van Hees Meyer, Hoofdopzichter bij den Waterstaat en 's Lands B. O. W.; p/a. A. Visser, Eschdoornstraat 159, Den Haag.

===== EEN MOOI EN PRACTISCH =====
GESCHENK
 IS
MODERNE KOOKKUNST
VAN FRANÇOIS BLOM
 GEBONDEN IN LINNEN STEMPELBAND
 f 5.50 :: f 5.50 S
 VERKRIJGBAAR BIJ DEN BOEKHANDEL EN BIJ DE UITGEEFSTER NOBELSTRAAT 20 DEN HAAG
N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN

Mutatiestaat van 25 Aug. tot 1 September.

Nieuwe Leden:
 Nieuwmaatschappij „Waringin” te Amsterdam, N. Z. Voorburgwal 326/8. f 5.—
 J. L. Dijkstra, Huize „De Schansenberg” te Loenen de Veluwe. f 5.— (behoort tot Afd. Apeldoorn)
 Th. van Motman, Directeur N.V. Cultuur Mij. „Goeng-Rosa” te Buitenzorg. f 6.
 A. Beker, Hoofdadministrateur Rotterdam-Tapanoei Cultuur Mij. te Batang-Taro. f 6.
 M. Diederik, Administrateur Ondern. „Loemoet” te Batang Taro (Tapanoei). f 6.
 van Genderen, Assistent onderng. „Soengei Baleh” te Kisaran (S. O. K.) f 6.

Geïntroduceerd door:
 Secretaris Dagelijksch Bestuur.
 Secretaris Afd. Apeldoorn.
 Hoofdvertegenwoordiger „Oost en West” in O.-Indië.

Adresveranderingen:
 van Ree, Kapitein der Intendance O.-I. L., Amsterdam, van: Van Baerlestr. 123, naar: Van Eeghenstraat 39 I.
 J. Manschot, van: Gouda naar: Utrecht, Oude Gracht 129. f 5.
 C. Westenenk, Oud Lid Raad v. Indië, van: Scheveningen, Gentsche straat 161, naar: Wassenaar „de Konak” Jagerslaan 2.
 G. H. van Sluijs, Oud Gouverneur van Atjeh, Den Haag, van: van Boetzelaerlaan, naar: Verhulststraat 63.
 C. van Gelder, Oud Ass.-Resident, Den Haag, van: Elstr. 26, naar: Sijzenlaan 2.
 Houtstraal, Gep. Onderwijzer 1e klasse, Den Haag, van: Houtstraal 6, naar: Vriënstraat 66.
 G. B. C. Feckes, Kapitein Inf., van: Malang, naar: Ambolna.
 L. W. Grootenboer, Douaneambtenaar, van: Padang, naar: Soerabaja.
 P. Zuur, van: Bandoeng naar: De Steeg (Gld.) p/a mevrouw A. van der Burg-Schneither. f 10. (behoort tot Afd. Arnhem.)
 F. van Gent, oud Kolonel v. d. Topografischen Dienst, van: Weltevreden, naar: Nijmegen, Staringstraat 11. f 5.
 H. M. Braaksmma, Leeraar Gymnasium, van Nijmegen Javastraat 110, naar: Haarlem, Brouwerskade 19. f 5.

Mevrouw de Weduwe Ph. F. Fraissinet-Deibert, van: Heemstede, Tuinwijklaan 10, naar: Bloemendaal, Bloemendaalschen weg 143.
 J. Snellen van Vollenhoven, O.-I. Ambtenaar m. v. Den Haag, van Boetzelaerlaan, van 243, naar: 29.
 Meijfrouw L. H. M. Engelenburg, Den Haag, van: Van der Heimstraat 20, naar: Villa „Winternitz”, Johan van Oldenbarneveltlaan 5.
 J. H. H. Schuurman, van: Soerabaja, naar: Amsterdam p/a N. H. M., Heerengracht 495. f 10.
 W. Kloos, Administrateur s.f. „Meritjan” van: Kediri, naar: Den Haag, p/a Dr. J. P. Kloos, Frederik Hendrikplein 2. f 5.
 F. E. Thiange, Administrateur onderng. „Moenggoer” van: Solo, naar: Den Haag, p/a Dr. L. J. C. Thiange, Sweelinckplein 66. f 5.
 Jhr. H. G. A. Quarles van Ufford, van: Weltevreden, naar: Den Haag, p/a B. F. M., Carel van Bylandtlaan 30. f 5.
 J. Mallinckrodt, Controleur B.B., van: Boentok, naar: Den Haag, van Lumeysstraat 47. f 5.
 J. Fabrick, Politieopziener, thans: Weltevreden, Politiekazerne, Djatie-Baroe.
 J. Heppener, Adj. Inspecteur S.S., van: Bandoeng, naar: Cheribon, Kedjakaan 31.
 G. D. E. J. Hotz, thans Kapitein der Generale Staf te Weltevreden, Tuin du Bus No. 5.
 C. Noordenbos, Directeur Normalschool, van: Malang, naar: Soerakarta.

Zijt gij het wonen in ongerieflijke woningen moe en verlangt gij naar frissche lucht en gezonde omgeving
DAN IS U ONZE MAN
 Vraagt heden nog inlichtingen voor de in aanbouw zijnde
**MODERNE LANDHUIZEN
 AAN DEN NIEBOERWEG**
 Deze aardige solied te bouwen huizen in den prijs van
f 8000.—
 (desgewenscht met Garage),
 gelegen aan den hoofdweg van de tuinstadswijk
„HOUTRUST” in de onmiddellijke omgeving
 van Bosch, Zee en Duinen
 bieden U wel de genoegens doch niet de nadeelen
 van het buitenwonen tegen matigen prijs.
RUIME HYPOTHEEK. LAGE ERFPACHT.
 Teekeningen en complete omschrijving verkrijgbaar op
 het bouwwerk en bij
J. A. MEIJER, Eksterlaan 2, DEN HAAG
TELEFOON 31753

DENKT
 U wel aan ons blad voor
 Uw reclame?

Comestibles- en Delicatessenhandel
JACQUES PIJL, Cuisinier
 BLOEMENDAAL 5008
 Bloemendaalsche Straatweg 28-30 Telef. 22262
 Zijweg 22 OVERVEEN Telefoon 2095

G. J. R. VAN DER GAAG & Zoon
 GROENMARKT 27
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS 5023

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID-HOLLAND" TE GOUDA 5027
MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

TOKO BOGOR
 Suezkade 122b - DEN HAAG - Tel. 33472
 Het beste adres voor 5027
RIJSTAFELBENODIGDHEDEN
 Grootste Sortering — Laagste Prijzen
 De beste kwaliteiten.

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Tel. 12503 - Den Haag
 DAMES MODEARTIKELEN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN. ENZ.
 BALARTIKELEN. 5022

EEN VERSTANDIG ZAKENMAN
 doet verstandige dingen.
 Hij zorgt voor een goed ingerichte administratie, kundig personeel, een net ingericht kantoor, om zijn klanten behoorlijk te ontvangen en bedienen, Natuurlijk levert hij ook prima artikelen.
 Zijn firma moet een goeden indruk maken op zijn klanten en op hen, die hij tot zijn klanten wil maken. Daarvoor zorgt hij ook, dat zijn handelsdrukwerk een correcten indruk maakt, zoowel wat betreft stijl als uiterlijk.
 Ook zijn reclamedrukwerk moet er aanlokkelijk uitzien, want hij weet, dat slecht reclamedrukwerk wel drukwerk, maar geen reclame zou zijn. Hij zoekt dus voor zijn drukwerk een drukker die zoo goedkoop mogelijk is, maar niet ten koste van de kwaliteit van het drukwerk. Hij weet, dat dan de zuinigheid de wijsheid zou bedriegen.
 Dergelijk verstandige zakenlieden bestellen tot hun groote tevredenheid hun drukwerk bij een der beste drukkerijen van Den Haag: S

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraîchissements 5015
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

HOTEL „DE TWEE STEDEN" RESTAURANT „DE TWEE STEDEN"
 Buitenhof Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062 's-Gravenhage
FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN HET CENTRUM DER STAD
 SPECIALE TARIEVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF
 KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD
 THE DANSANT - DINER CONCERT
 ROEMEENSCH ORKEST
 UITSTEKENDE KEUKEN
 GERENOMMEERDE WIJNKELDER

Vereeniging „OOST en WEST"
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Haag, Tel. 50752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en lieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen **INFORMATIE-BUREAU** ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekende op elk gebied personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 's-Gravenhage, Telef. 14519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichting zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.
TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Telef. 50752. Dit „Tehuis" biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland tevoeten, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aan te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.
TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. In bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetreft willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. No. 50248.
LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actuele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.
NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING (Anna Paulownastraat 48, Den Haag). Samenwerking ten aanzien van reisverkeer naar Indië. Aan hen die uit Nederland naar Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenheden te verstrekken als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis.
BUREAU VOOR ADVIEZEN op huishoudelijk- en maatschappelijk gebied, onder leiding van de J. Franco Mendes—Calisch en L. Kappeijne van de Coppello—Wijgers. Spreekuur Donderdagmiddag 2—4 en volgens afspraak, Nic. Maesstraat 57, Amsterdam, Tel. 22492.
 Aan dit bureau is een cursus verbonden ter opleiding van vrouwen en meisjes die naar Indië gaan.

- ** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:
1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkringen en Vooruitzichten.
- I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (Thans in revisie). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (Thans in revisie). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederl.-Indië, zoomede verplegers en verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijken Militairen Geneeskundigen Dienst aldaar. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-I. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegr.- en Telef.dienst in N.-I. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-I. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
Serie I. 1. Nederlandsch-Indië en de handel. 2. Indische toestanden gezien door een inlander. 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland. 4. Sarikat-Islam. 5. De Suikernijverheid in Nederlandsch-Indië. 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java. 7. Denkbeelden der Inlanders van onze Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten. 8. De Europeesche vrouw in Indië. 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging. 10. Over de Kolonie Suriname.	Serie II. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië. 2. Het Javansche tooneel. 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië. 4. De theecultuur op Java. 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg. 6. Een doode taal in Indië. 7. De inlandesche dorpsgemeenschap op Java. 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië. 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is. 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.
- Serie III.
1. Over Bali en zijne bewoners.
 2. Bevloeiing in Nederlandsch-Indië.
 3. Kindercriminaliteit in Nederlandsch-Indië.
 4. Indische Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.
 5. Nederlanders in Indië.
 6. Het Nederlandsch-Indisch Volkscredietwezen.
 7. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië.
 8. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië.
 9. De Slavernij in Oost-Indië.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdverlegwoordigden Vereen. in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostkust.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij. Zeebaboe's en Jonge beschikbaar.
 Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.
 Te bevragen in „PERSINGGAN"
 Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Boetselaerlaan 2 DEN HAAG Tel. 5215
 tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië
 Uitvoertge dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.